

โทษที่สับปลับเป็นพิเศษของตัวตน

และ

อรรถาที่ท่านยังไม่รู้จัก

พระธรรมโกศาจารย์
(พุทธทาส อินฺทปญฺโญ)

สวนโมกขพลาราม
ต.เลม็ด อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

ปีที่พิมพ์ กันยายน ๒๕๔๔
จัดพิมพ์โดย ธรรมทานมูลนิธิ สวนโมกขพลาราม

ผู้สนใจหนังสือเล่มนี้สามารถติดต่อได้ที่

ธรรมทานมูลนิธิ

๖๘/๑ หมู่ ๖ ต.เลม็ด อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี ๘๔๑๑๐

โทร. ๐-๗๗๔๓-๑๕๙๖, ๐-๗๗๔๓-๑๖๖๑-๒

โทรสาร. ๐-๗๗๔๓-๑๕๙๗

(ลิขสิทธิ์ไม่สงวนสำหรับการพิมพ์แจกเป็นธรรมทาน สงวนเฉพาะการพิมพ์จำหน่าย)

อุทิศนา

ลอยธรรมะมาลัย	ลงสู่โลกอันเบียดบีบ
แผ่ธรรมะรังษี	ตามพระพุทธทรงประสงค์ ๙
มันหมายจะเสริมศาสน์	สถาปน์โลกให้อยู่ง
ปลอดภัยพินาศ, คง	เป็นโลกศุขสถาพร ๙
หากแล้งพระธรรมญาณ	อันธพาลกลีบร
จะครองโลกเป็นอากร	ให้เลวสู่ผู้เดรัจฉาน ๙
จะทุกข์ทนทั้งคืนวัน	พิฆาตกันभीประมาณ
ด้วยเหตุอุ้งการ	เข้าครองโลกวิโยคธรรม ๙
บรรษัทพระพุทธองค์	จึงประสงค์ประกอบกรรม
ตามแนวพระธรรมนำ	ให้โลกผองผ่องพันภัย ๙
เผยแผ่พระธรรมทาน	ให้ไพศาลพิชิตชัย
แปดหมื่นสี่พันนัย	อุทิศทั่วทั้งปถพี ๙

พ.ท.

๒๕๒๓

โทษที่สับปลับเป็นพิเศษ ของตัวตน

(จากบันทึกเส้นลวด)

วันนี้ จะได้ชี้ให้เห็น โทษ ส่วนที่สับปลับเป็นพิเศษ
ของความยึดถือว่ามีตัวมีตน ว่าเป็นตัวเป็นตน - ของตน.

ที่ว่าโทษสับปลับพิเศษนี้ หมายความว่า เป็นโทษโดย
อ้อม และยากที่จะมองเห็น, แต่ในที่สุดกลับเป็นโทษร้ายแรง
ยิ่งกว่าโทษโดยตรง หรือที่เห็นได้โดยง่ายด้วยซ้ำไป. โทษที่เห็น
ได้โดยตรงของความมีตัวมีตนนั้น ก็เห็นกันอยู่ง่าย ๆ ว่า ได้แก่
ความเห็นแก่ตน แล้วก็ยากอย่างนั้นอย่างนี้ ทำให้ต้องดิ้นรน

อย่างนั้นอย่างนี้; และความเห็นแก่ตนนี้เป็นความเข้าใจผิด จึงทำให้ทำสิ่งอื่นผิด ๆ ต่อกันไป ไม่รู้จักสิ้นสุด. ในที่สุดก็ต้องมีความทุกข์ความเดือดร้อน เนื่องจากการยึดถือ ว่ามีตัวตน – ของตนนั่นเอง.

...

ความทุกข์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นโดยตรงเช่นนี้ เราเรียกว่า โทษโดยตรง หรือโดยเปิดเผยของความมีตัวตน หรือยึดถือตัวตน. แต่ในวันนี้ จักได้พูดถึงโทษโดยอ้อม คือจะต้องมองเป็นพิเศษ จึงจะเห็นสิ่งที่เร้นลับอันนี้; ซึ่งเมื่อเห็นแล้ว จะได้ชื่อว่าเห็นโทษของความยึดถือตัวตนนั้น โดยสิ้นเชิงหมดจด ไม่มีเหลือ : คือส่วนที่เห็นได้ง่าย ๆ ตรง ๆ ก็เห็น, ส่วนที่เร้นลับ ซ่อนเร้นเป็นพิเศษ ยากที่จะเห็นนี้ก็ให้เห็น ซึ่งถือว่าเป็นการเห็นโทษนั้นทั้งหมด. เพราะเหตุฉะนั้นแหละ การพิจารณาให้เห็นโทษโดยอ้อม ของความมีตัวตน จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง. จงพยายามจนให้เห็นได้จริง ๆ เกิด จะได้ชื่อว่ารู้จักโทษของความมีตัวตนโดยสิ้นเชิง.

โทษโดยอ้อมหรือชนิดที่เร้นลับ ของความมีตัวตนนั้น ในที่นี้หมายถึง ความที่เมื่อมีความรู้สึกว่ามีตัวตนแล้ว ก็สาละวนต่อไปในทางอีกทางหนึ่ง คือทางที่จะทำให้ตนเด่น. ความรู้สึกอันนี้เอง นำไปสู่ความหลงใหลในการทำประโยชน์

ผู้อื่น จนลืมตนหรือหน้าที่โดยตรงของตน; ที่เลวร้ายไปกว่านั้น อีกอย่างหนึ่งก็คือ นำไปสู่ความเป็นผู้ที่อยากจะระบายออก คือ การอยากพูดออกไป ยิ่งกว่าการที่จะรับเข้ามา หรือรับมาคิดนึก พิจารณาโดยละเอียด. การที่มุ่งหมายทำประโยชน์ผู้อื่น ของ คนธรรมดาทั่วไปนั้น จะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อมีความเห็นแก่ตน จัด; จะเป็นเพราะการเห็นแก่ผู้อื่นจัด ก็หาไม่ได้, แต่ต้องเป็น การเห็นแก่ตนจัด คือว่าอยากให้ตนเด่น อยากให้ตนดี อยาก ให้ตนเป็นคนเก่งกล้าสามารถ เป็นต้น. แม้ที่สุด การยอมเสียสละ ชีวิตเพื่อผู้อื่นนั้น นั่นก็คือการเห็นแก่ตนที่จัด ที่แก่กล้าอย่างยิ่ง อีกนั่นเอง.

เมื่อมีความมัวเมาหลงใหลในการที่จะแสดงความเด่น ของตน ด้วยการทำประโยชน์ผู้อื่นเช่นนี้ มันก็เกิดเป็นเครื่อง หุ้มห่อ หรือเครื่องปิดกั้นชั้นที่สอง ขึ้นมาอีก. **ความปิดกั้น หุ้มห่อชั้นแรก คือความใจเขลาว่ามีตัวตนนี้** นับว่าเป็นชั้น หนึ่งหรือชั้นแรก. ความรู้สึกว่ามีตัวตนนั่นเอง อยากจะแสดงความเด่นของตน จึงเข้าไปสาละวณ แสวงหาหนทางหรือวิธีการ อย่างนั้นอย่างนี้ เพื่อจะทำประโยชน์ผู้อื่น, แล้วมัวเมาอยู่ใน เกียรติยศความสรรเสริญ ในการได้ทำประโยชน์ผู้อื่น. **ความ มัวเมาในเกียรติแห่งการทำประโยชน์ผู้อื่นนี้เอง เป็นเครื่อง ปิดกั้นหุ้มห่อที่ปิดทับลงไปอีกชั้นหนึ่ง.** เพราะฉะนั้น จึงถูก

ทับอยู่อย่างน้อยเป็นสองชั้น ซึ่งทำให้ยากที่จะแกะออก หรือทำให้เปิดออก ง่ายออก ละลายออกได้ง่าย ๆ เพราะว่ายอมทับลงไปถึงสองชั้น ดังนี้เอง.

...

สำหรับพระพุทธเจ้า ท่านได้ตรัสไว้ข้อหนึ่ง ซึ่งน่าคิด น่าพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง คือข้อที่ว่า **“อย่าทำลายประโยชน์ของตนเสีย เพื่อเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น แม้มาก”**. ข้อนี้หมายความว่า ประโยชน์ของผู้อื่น แม้จะมาก ก็ไม่สำคัญยิ่งไปกว่าประโยชน์ตน แม้คนเดียว. ประโยชน์ตน แม้คนเดียว ในที่นี้ หมายถึงประโยชน์อันตนจะพึงได้รับ ในเมื่อตนทำลายความเชื่อถือ ว่าตัวตน - ของตนเสียได้ นั่นเอง; เรียกอีกอย่างหนึ่งก็คือ **การบรรลุคุณธรรมชั้นสูงเป็นพระอริยเจ้า มีความเป็นพระอรหันต์เป็นที่สุด นี้เรียกว่าประโยชน์ตน.**

เมื่อบุคคลไปเห็นแก่ประโยชน์บุคคลอื่น แม้มากคน โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ตนนั้น ย่อมเป็นการทำให้ตนเปล่าจากประโยชน์แท้จริงอันตนจะพึงได้รับ, และพร้อมกันนั้น ย่อมทำให้ตนไม่สามารถที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ เช่นเดียวกับที่ตนจะพึงได้รับ. ตัวอย่างในที่นี้ก็คือ เมื่อบุคคลคนหนึ่งไม่สามารถหรือไม่เอาใจใส่ ไม่พยายามจะทำตนให้บรรลุอรหันต์ตผลแล้ว จะไปทำคนอื่นเป็นอันมากนั้น ให้บรรลุ

อรรถัตตผลได้อย่างไร, ย่อมไม่มีหนทาง.

เพราะเหตุฉะนั้น การทำประโยชน์ของตนให้ได้เสียก่อน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะจะทำให้ตนสามารถทำประโยชน์ผู้อื่น ได้อย่างมีคุณค่าสมกัน; ถ้าผิดจากนี้แล้ว การทำประโยชน์ผู้อื่น นั้น จะเป็นประโยชน์ชั้นที่เล็ก ๆ น้อย ๆ ผิด ๆ เฝิน ๆ หาสาระ อันใดมิได้ แม้จะทำมากก็ไม่มีค่าคุ้มกันกับที่ตนเสียเวลาไป ในการทำประโยชน์อย่างสูงสุดของตนเอง. พระองค์จึงได้ตรัสไว้ว่า "อย่าทำลายประโยชน์ของตน เพราะเห็นแก่ประโยชน์ของบุคคลอื่น แม้มาก" ดังนี้.

...

ดังที่เราเห็น ๆ กันโดยทั่วไปนั้น ผู้ที่มีความยึดถือตัวตน อยู่ในใจนั้น ย่อมนึกถึงแต่เกียรติหรือความมีหน้ามีตาของตน ยิ่งกว่าที่จะนึกถึงความหลุดพ้นจากความทุกข์ของตน. เพราะ ฉะนั้นจึงทำการหลอกลวงตนอยู่เสมอ ด้วยการเอากำลึงกาย กำลึงทรัพย์ เวลา และสิ่งต่าง ๆ ไปพว้าเสีย เพื่อประโยชน์ ของบุคคลอื่น เพื่อเอาหน้าเอาตา ให้แก่ตน, จนหมดเวลาหรือ หมดกำลังในการที่จะทำประโยชน์ตนดังนี้.

การที่ท่าเช่นนี้ แม้มองดูอีกทางหนึ่ง อาจจะทำให้เข้าใจไป ว่าเป็นความเมตตาภรณาก็จริง แต่ที่ว่าความเมตตาภรณาชนิดนี้

ยังไม่ถือว่าเป็นธรรมชาติ เพราะทำไปด้วยเห็นแก่เกียรติของตน; แม้จะเสียสละชีวิตของตนออกกระทำ ก็ยังคงเห็นได้ว่าไม่ใช่ธรรมชาติอยู่นั่นเอง. ตรงกันข้าม ถ้าบุคคลใดทำลายความยึดถือว่ามีตัวตน หรือของของตนให้ได้เสียก่อนแล้ว; ที่นี้ทำประโยชน์ผู้อื่น แม้จะเสียสละของเล็กน้อย สักว่าข้าวสารสักเมล็ดหนึ่งเท่านั้น ก็ยังได้ชื่อว่าเป็นความเมตตากรุณาที่แท้จริง, เป็นธรรมชาติ ยิ่งกว่าบุคคลอีกคนหนึ่งซึ่งเสียสละชีวิต เพื่อประโยชน์คนอื่น ด้วยการแลกเอาเกียรติยศมาให้แก่ตน.

...

เราจึงเห็นได้ว่า การบริจาคหรือการทำประโยชน์ผู้อื่น ด้วยการเห็นแก่เกียรติหรือทำไปด้วยอำนาจกิเลส คือความยึดถือตัวตนนั้น ไม่ใช่คุณธรรมอันสูงสุดเลย; กลับจะเป็นเครื่องปิดกั้นปิดบังคุณธรรมบริสุทธิ์เสียด้วยซ้ำไป. พระพุทธเจ้าท่านจึงทรงสอนว่า “อย่าเพ่อไปเอาใจใส่กับสิ่งเหล่านี้ มาเอาใจใส่กับการถอนตัวตน คือถอนกิเลสที่เป็นเหตุให้ยึดถือตัวตน ให้วางให้บางออกไปเสียก่อน จนไม่ให้ความเห็นแก่ตน; แล้วทำอะไรลงไป ก็จะเป็นความเมตตากรุณาแท้ เป็นธรรมชาติ ซึ่งแม้เสียสละข้าวสารสักเมล็ดหนึ่ง ก็ยังจะเป็นธรรมที่สูงกว่าบุคคลอีกคนหนึ่งซึ่งเสียสละชีวิต ในอุททากรรมดังกล่าวแล้ว”. นี้เราย่อมเห็นได้ว่า การทำประโยชน์ตนให้ได้เสียก่อนนั้น เป็น

“ทำประโยชน์ตน ในที่นี้พระพุทธองค์
มิได้ทรงหมายถึงการกระทำอย่างอื่นเลย
แต่ทรงหมายถึงการประพฤติปฏิบัติธรรม
ในทางจิตของตนให้สูงยิ่งขึ้นตามลำดับ
จนกระทั่งถอนกิเลสทั้งหลายทั้งปวง
ออกเสียจากสันดานได้”

ความสำคัญและเป็นความจำเป็นยิ่งกว่าที่จะไปเห็นประโยชน์
ผู้อื่น แม้มาก ดังที่พระองค์ได้ตรัสไว้จริง ๆ.

คำว่า “ทำประโยชน์ตน” ในที่นี้พระพุทธองค์มิได้ทรง
หมายถึงการกระทำอย่างอื่นเลย แต่ทรงหมายถึงการประพฤติ
ปฏิบัติธรรมในทางจิตของตนให้สูง ให้สูง ให้สูงยิ่งขึ้นตามลำดับ
จนกระทั่งถอนกิเลสทั้งหลายทั้งปวงออกเสียจากสันดานได้ แล้ว
เป็นผู้ปราศจากกิเลส. นี้ได้ชื่อว่าเป็นผู้ถึงที่สุดแห่งประโยชน์ตน
ทำให้ตนเป็นบุคคลที่ได้ชื่อว่ามีประโยชน์ตนอันทำเสร็จแล้ว มี
ประโยชน์ตนอันได้รับแล้ว; ต่อนั้นไปก็สามารถจะทำประโยชน์
ผู้อื่นได้อย่างสูงสุดดุจกัน คือสามารถทำบุคคลทั้งหลายให้ได้รับ
ประโยชน์อย่างยิ่ง ชนิดที่ตนไม่อาจจะทำให้เขาได้รับได้ ในเมื่อ
ตนยังไม่ได้ทำประโยชน์ตนเสียก่อน.

การที่กล่าวดังนี้ ยังหมายถึงข้อที่บุคคลนั้น ซึ่งเป็นผู้ทำประโยชน์ตนสำเร็จแล้วนั้น ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประเสริฐสุด, แม้เพียงแต่มีชีวิตอยู่เฉย ๆ ในโลกนี้ ก็เป็นประโยชน์แก่คนทั้งโลกเสียแล้ว; แม้ไม่ต้องชวนชวชวยไปให้อะไรเขา ไปทำอะไรให้เขา ไปช่วยเหลืออะไรเขา นั่งนอนยืนอยู่เฉย ๆ ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำประโยชน์ให้แก่โลกเป็นอย่างยิ่งเสียแล้ว.

เพราะเหตุใดจึงเป็นดั่งนั้น ? เรื่องนี้จะต้องคิดกันโดยละเอียด นับตั้งแต่ว่า เมื่อบุคคลผู้สำเร็จประโยชน์ตนถึงที่สุดแล้วนั้น เดินอยู่ก็ดี นั่งอยู่ก็ดี นอนก็ดี; บุคคลอื่นได้เห็นแล้ว ย่อมชื่อว่าได้เห็นสิ่งซึ่งประเสริฐสุด คือความปราศจากความทุกข์, หรือว่าได้เห็นตัวอย่างที่ประเสริฐสุด คือตัวอย่างแห่งบุคคลผู้ถึงที่สุดของความทุกข์ ไม่มีความทุกข์, ซึ่งเป็นการเห็นของจริง ไม่ใช่เห็นของปลอมของเท็จ. การได้เห็นเช่นนี้ ท่านถือว่าเป็นทัศนานุตรียะ คือเป็นยอดสุดของการเห็น, ไม่มีการเห็นสิ่งใด ๆ จะสูงสุดไปกว่าการเห็นพระอรียเจ้า. เพราะฉะนั้น เพียงแต่ท่านอยู่เฉย ๆ ให้คนเห็น ก็เป็นการทำประโยชน์อย่างยิ่ง เหลือที่จะวัดเหลือที่จะคำนวณได้เสียแล้ว.

ที่นี่ ถ้าจะมองดูให้ลึกซึ่งลงไปอีก ก็ยังจะมองเห็นได้ว่า การที่มีบุคคลชนิดนี้อยู่ในโลกเพียงคนเดียวเท่านั้น ก็สามรถจะมีน้ำหนักอันมหาศาล ถ่วงโลกนี้ ให้หมุนหันไปในทางสงบ

มีสันติสุข; ไม่ให้หมุนไปในทางที่จะถูกเป็นไฟเร้าร้อน. แต่ข้อนี้เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณา เพราะว่าเป็นเรื่องที้ออกจะเร้นลับอยู่สักหน่อย. ความดีย่อมมีน้ำหนักมาก, คนดีย่อมมีน้ำหนักมาก, อย่างที่พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสได้ว่า “อุปปาปี สนฺตฺตา พุทฺเถ ชินฺนฺติ — สัตตบุรุษคือคนดี แม้จะมีน้อยคน ก็สามารถชนะคนไม่ดี แม้มีจำนวนมากได้”. ข้อนี้มีความหมายอันเร้นลับ ซึ่งบุคคลบางคนอาจจะมองไม่เห็น แล้วจะพากันร้องคัดค้านแข็งเข้าไปทีเดียว; แต่สำหรับผู้ที่มิหุนตาอันสว่างไสว เป็นผู้ใหญ่เห็นโลกมามากแล้ว ย่อมพอจะเข้าใจได้ ว่าคนดีหรือคนเก่ง คนสามารถ แม้มีเพียงคนเดียวเท่านั้น ก็สามารถเอาชนะคนตั้งแสนตั้งล้าน ตั้งสิบล้าน ยี่สิบล้าน หรือหลายร้อยล้านคนก็ได้ เพราะความดีมีอยู่จริง ๆ.

สำหรับความดีหรือความประเสริฐในทางฝ่ายจิตใจหรือวิญญาณนี้ เป็นสิ่งที่มองไม่เห็นตัว ยากที่จะมองเห็นได้; เพราะฉะนั้น การชนะของบุคคลผู้ที่มีความประเสริฐในทางวิญญาณนี้ จึงเป็นความชนะที่มองเห็นยากไปตาม ๆ กัน ทำให้บุคคลโดยทั่ว ๆ ไปหลงสำคัญผิด เห็นไปว่าไม่เป็นการชนะ หรือไม่อาจชนะได้แต่อย่างใด. ถ้ามีความเข้าใจอย่างนี้ ก็จำเป็นจะต้องเปรียบเทียบกับการที่ชนะในทางวัตถุ ในทางโลก เช่น คน ๆ หนึ่ง สามารถจะชนะน้ำใจคนตั้งล้าน ๆ ให้เขาเชื่อฟัง ให้

ทำตามก็ยั้งได้ ดังนี้ฉันใด; พระอรหันต์ทั้งหลาย ที่บำเพ็ญประโยชน์ตนถึงที่สุดแล้ว มีกำลังใจและมีสภาพของจิตใจสูง เพราะความหลุดพ้นนั้น ก็ย่อมสามารถชนะจิตใจของบุคคลเหล่าอื่น ทั้งที่เป็นมนุษย์และเทวดา ซึ่งมีความรู้ความคิดในด้านจิตใจ หรือแม้ไม่มีความรู้ความคิดในด้านจิตใจมากมายอะไรก็ตาม ได้เป็นจำนวนมากกว่านั้น ฉะนั้น; แต่ว่าเร้นลับ เพราะไม่เป็นขึ้นเป็นก้อนที่จะทำให้มองเห็น.

...

ด้วยเหตุนี้ เราจึงควรพิจารณาให้เห็นความจริง ที่พระองค์ตรัสว่า “ประโยชน์ตน มีความสำคัญยิ่งกว่าประโยชน์ของบุคคลอื่น แม้มาก”; โดยนัยที่ว่า เมื่อทำประโยชน์ตนสำเร็จแล้ว ก็จะสามารถทำบุคคลอื่นให้กลายเป็นบุคคลที่มีความสุข หรือมีประโยชน์ไปตาม ๆ กัน. ถ้าหากไปมัวเห็นแก่ประโยชน์ผู้อื่น ฟุ้งจ้องแต่เกียจติจากการทำประโยชน์ผู้อื่นแล้ว, ก็เท่ากับตนเป็นผู้ไม่รู้จักระยะไร ๆ ทั้งหมดในโลกนี้ ก็ว่าได้; เพราะตัวตนของตัวเองก็ยังไม่รู้จัก คือไม่รู้ว่่าสิ่งที่ตนจะต้องทำก่อนนั้น คือการจัดการกับตัวตน หรือไม่รู้ว่่า ถ้าตนไม่สามารถจะแก้ปัญหาของตนเองแล้ว จะสามารถไปแก้ปัญหาของคนอื่นได้อย่างไร, ไม่รู้ความจริงในข้อที่ว่า ถ้าตนไม่มีความรู้ความสามารถในการฝึกตนแล้ว จะไปฝึกคนอื่นได้อย่างไร; พระพุทธองค์ทรง

พระประสงฆ์ให้จัดการกับตน หรือประโยชน์ของตนให้ลุล่วงไปเสียก่อน ที่จะไปจัดของบุคคลอื่น จึงได้ตรัสไว้ดังนี้.

เมื่อพิจารณาดู เราจะเห็นได้ทันทีว่า เพราะอำนาจของความยึดถือตัวตน แล้วยึดถือต่อไปถึงเกียรติยศเกียรติศักดิ์ของตน ต้องการแต่จะแสดงความเด่นของตน เขาแต่จะพูดให้ผู้อื่นฟังแทนที่จะฟังเขาให้ดี, เพื่ออวดดีของตนเองจนไม่มีดีจะอวดหรืออวดความสามารถ อวดทรัพย์สมบัติ หรือสิ่งต่าง ๆ ตามแต่กิเลสและตัณหาของตนต้องการ; นั่นแหละ คือโทษอันเร้นลับลับลับของความยึดถือตัวตน คือยิ่งไปกว่าความเห็นแก่ตัวตนเฉย ๆ.

นี้หมายความว่า เมื่อความเห็นแก่ตัวตนนั้น ได้เขยิบออกไปอีกขั้นหนึ่ง จนถึงกับไปหลงไหลอยู่ในการทำประโยชน์ของบุคคลอื่น เป็นการขุดหลุมฝังทั้งตนและผู้อื่นให้จมแน่นอยู่ในโลกแล้ว มันย่อมได้รับโทษซ้อนขึ้นเป็นสองชั้น สองเท่าทวีคูณ; โทษอันหลังที่ได้รับ คือการไปมัวเมาอยู่ในการทำประโยชน์ของบุคคลอื่นนั้น มันปิดกั้นการที่จะรู้ถอนความยึดถือตัวตน อันเป็นโรคภัยดั้งเดิมของตนนั้น ให้เป็นสิ่งที่เร้นลับหรือจมมิดหายลงไปเสียทีเดียว; จึงไม่มีการรู้ถอนตน และติดค้างซ้อนกันอยู่เป็นสองชั้นดังนี้; นี้เรียกว่า โทษอันเร้นลับลับลับเหลือประมาณ.

โทษอันร้ายลับนี้แสดงตัวออกมาในลักษณะต่าง ๆ กัน มากมายเหลือที่จะนำมาวิชาสาธยายให้ท่านฟังให้หมดสิ้นได้; แต่จะยกตัวอย่างมาเฉพาะที่เป็นกันอยู่โดยมาก หรือทั่วไป. สิ่งนี้ก็คือว่า การที่บุคคลมีแต่ความรู้สึกที่ดันออกในทางที่จะซิงพุดเสียเอง ยิ่งกว่าความรู้สึกในการที่จะทนฟังของบุคคลอื่น ๆ ให้ชัดเจนละเอียดลออเท่าที่ผู้พูดมีความรู้ เพื่อจะพูด, ผู้ที่มีความประมาทอาจจะเห็นไปว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องเล็กน้อย; แต่ถ้ามีปัญหาพิจารณาแล้วจะเห็นว่าเรื่องนี้ ยิ่งไปกว่าเรื่องใหญ่ ๆ เสียอีก. เพราะเหตุว่า ด้วยโทษอันนี้เอง ที่ถึงกับทำบุคคลให้ไม่สามารถจะรู้ธรรมชาติอันลึกซึ้งในเวลาที่เหมาะสมจะรู้; เพราะเหตุที่มีของสิ่งนี้เอง มาปิดกั้นหรือมาดันเอาไว้ไม่ให้สิ่งที่ควรจะเข้าไปสู่จิตใจของตนนั้นเข้าไปได้ อย่างมากเท่าที่ควร.

ความเป็นอย่างนี้ มีกันอยู่มาก ๆ ทั่วไป เท่าที่ได้สังเกตเห็นแล้ว รู้สึกว่าแทบจะเป็นกันทั้งร้อยเปอร์เซ็นต์ทีเดียว หรือกล่าวอีกทางหนึ่งก็อาจจะกล่าวได้ว่า เพราะคนส่วนมากเป็นโรคอันนี้กันนั่นเอง; การแสดงธรรมซึ่งทำกันอยู่มากมาย จึงกลายเป็นหมัน, การพิมพ์โฆษณาด้วยหนังสือหนังสือหาตำรับตำราต่างๆ ซึ่งทำกันอยู่มากมาย ก็กลายเป็นหมัน. หมายความว่า การที่การเผยแผ่ความรู้ธรรมะ หรืออะไรต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์นั้น ไม่เกิดผลเต็มตามที่มันควรจะเกิด หรือเกิดน้อยเกินไป แทบจะ

ว่าไม่ถึงหนึ่งเปอร์เซ็นต์ในสมัยนี้นั้น; เพราะเหตุที่ว่า คนแต่ละคน ทุกคน มี “โรคذنออก” นี้เอง. โรคอะไร? โรคที่เป็นไปในทำนองที่พ้นออก คือว่าข้างในกำลังเต็มอัดพร้อมที่จะذنออกอย่างเดียว มีรู มีโอกาสสักชนิดหนึ่ง ก็พ้นออกมา; ไม่มีที่ว่างเหลืออยู่ที่จะดูดซึมหรือดูดซับเข้าไป คือว่าไม่มีโอกาสที่จะรับนั่นเอง.

...

ยกตัวอย่างง่าย ๆ บุคคลคนหนึ่ง มีอุปนิสัย มีพื้นความรู้เดิม ๆ ก็พอสมควรที่จะรู้อะไร ๆ ได้, แต่เมื่อมีบุคคลหนึ่ง มาบรรยาย มาเทศนา มาอธิบาย สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ฟังนั้น; บุคคลผู้ฟังนั้น ก็ฟังด้วยความคิดจะจับส่วนที่ผิดพลาดเป็นใหญ่; ดีไปกว่านั้น ก็ฟังสำหรับจะหาโอกาสว่าจังหวะไหนที่จะมีบางพอบที่ตนจะพูดขึ้นเพื่อแสดงภูมิของตนได้บ้างแล้ว ตนก็พูดทันที. แม้ในการที่ต้องทนฟังข้างเดียว เช่นการฟังเทศน์ หรือปาฐกถาก็ตาม คนทั่วไปทนฟังเพื่อการวิพากษ์วิจารณ์ หรือเพื่อจะจำเอาคำหรือคติไปพูดบ้าง เป็นของตนเอง; แทนที่จะฟังให้ได้ใจความลึกซึ้งครบถ้วนเต็มตามที่มันมีอยู่ในใจหรือในสติปัญญาของผู้พูดจริง ๆ.

เมื่อจิตใจคอยฟังจ้องแต่โอกาสจะذنออกชนิดนี้แล้ว จิตใจส่วนไหนเล่า ที่จะเหลืออยู่สำหรับรับเอาธรรมรสที่ลึกซึ้งแล้วไปพิจารณาพิจารณา. เพราะเหตุฉะนั้น ธรรมที่แสดงตัวมันเอง

อยู่ตามธรรมชาติทั่ว ๆ ไป จึงไม่สามารถจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลเหล่านี้ได้เลย. คำว่า “ฟังอย่างดี” (สูงสุด) ในพุทธศาสนานั้นมีความหมายลึกเกินกว่าที่คนส่วนมากในสมัยนี้จะเข้าใจหรือปฏิบัติได้. พระพุทธองค์เมื่อจะตรัสธรรมะที่สำคัญ ๆ แก่ภิกษุทั้งหลาย ย่อมตรัสเตือนเป็นคำแรก ให้ตั้งใจฟังให้เป็นอย่างดี (ดี สุณาถ สาธุกั) ก่อนเสมอไป; จนจัดได้ว่าเป็นลักษณะเฉพาะอย่างหนึ่งของพระองค์.

...

ที่ว่าธรรมซึ่งแสดงตัวเองอยู่ตามธรรมชาติทั่ว ๆ ไปนั้น เราต้องถือเอาตามคำที่บัณฑิตทั้งหลาย มีพระพุทธเจ้าเป็นต้น ท่านได้กล่าวแล้วว่า “บรรดาคำพูดทั้งหลาย ล้วนแต่มีสาระแก่นสารควรแก่การพิจารณา มีความลึกซึ่งอยู่ในตัวมันเองทั้งนั้น; แม้ที่สุดแต่คำพูดของพวกเขาเด็กหญิงทาสี ที่มีหน้าที่ทูนน้ำตักน้ำตามบ่อน้ำ เป็นต้น”; นี้พูดอย่างสมัยโบราณ. ถ้าเป็นสมัยนี้ก็หมายความว่า แม้แต่พวกคนชั้นลูกจ้างกรรมกรที่เขาพูดอะไรกันอยู่, ในคำพูดเหล่านั้น ก็มีสิ่งที่ถ้าพิจารณา คิดดูให้เห็นอย่างลึกซึ้งแล้ว ก็สามรถที่จะเป็นธรรมะธรรมโม ทำคนให้เบื่อหน่าย สลดสังเวช หรือปล่อยวางไปได้ทั้งนั้น.

แต่มันยากหรือลึกเกินไป ในการที่บุคคลทั่วไปจะไปให้ความเคารพนับถือในคำพูดเหล่านี้ แล้วหยิบขึ้นพิจารณา.

เพราะเหตุว่า แม้แต่คำพูดของครูบาอาจารย์ของตนเอง คนส่วนมากก็ยังฟังด้วยการคอยจ้อง ฝ้าจ้องหว่าเมื่อใดตนจะพูดขึ้นได้บ้าง เพื่อจะแสดงให้อาจารย์หรือครูนั้นเห็นว่าตนก็มีความรู้อยู่เหมือนกัน; ยิ่งเมื่อมีบุคคลอื่นเป็นชั้นศิษย์ ๆ ด้วยกันนั่งอยู่ด้วยเป็นจำนวนมากแล้ว จิตใจที่จะฟังจ้องหาโอกาสเช่นนี้ ย่อมมีมากขึ้นไปกว่านั้น; ยิ่งถ้าเป็นที่ชุมนุมชนหรือเป็นสมาคมใหญ่ ๆ แล้ว แทบจะกล่าวได้ว่าจิตใจของคนประเภทนั้น ย่อมมีอยู่แต่การฟังจ้องจ้องหว่าที่จะพูดหรือจะค้านอย่างเดียว.

เพราะเหตุฉะนั้น ถ้อยคำอันเป็นสาระนั้นแม้จะประกอบอยู่ด้วยคุณประโยชน์ตั้งมากมายเพียงใดก็ตาม แต่ผู้รับฟังก็รับฟังหรือจับเอาสาระไปได้ไม่ถึงหนึ่งเปอร์เซ็นต์ หรือบางทีก็ไม่ได้สาระอันใดเลย; ได้แต่จ้องหว่าที่ตนจะพูดได้บ้างเท่านั้น. ขอให้พิจารณาพิจารณาดูเถิด ว่าโรคภัยดังที่กล่าวนี้ มีจริงหรือไม่ เป็นจริงหรือไม่ และเป็นอยู่ในที่ทั่ว ๆ ไป โดยมากหรือหาไม่.

คำว่ำนักธรรมของเราในสมัยนี้นั้น หมายถึงบุคคลที่อยากจะแสดงตนในที่ชุมนุมชนและหาโอกาส “พน” อะไรที่อัดดันเต็มปรีจนท้องอืดท้องเฟ้ออยู่ข้างในออกมามากกว่า; คำว่ำนักธรรมในสมัยนี้ จึงไม่ได้เป็นอย่างเดียวกันกับที่เรียกว่าผู้ทรงธรรม ในสมัยพุทธกาลเลย. โรคภัยอันนี้ได้ระบาดและลุกลาม

และได้เรื่อรังหมักหมมทับถมในสันดานของบุคคลมากยิ่งขึ้น จึงเป็นเหตุให้การศึกษาธรรมะนุ่มไปในทางที่จะมีไว้สำหรับตีฝีปากกันเล่นเท่านั้นเอง แล้วจะไปโทษใคร; ในที่สุดส่วนใหญ่หรือแม้พุทธบริษัทในพุทธศาสนาก็ได้กลายเป็นบุคคลที่อึดอัดกันไปหมด แทบจะไม่มีบุคคลที่ท้องว่างท้องโปร่ง พอที่จะมีความสงบในภายในได้ แม้แต่สักคนหนึ่งเลย. นี่แลโทษอันลับลับเป็นพิษอย่างหนึ่งของตัวตนที่น่าวิตก!

...

ถ้าจะเห็นว่าคำที่พูดนี้ เป็นคำเสียดสี ก็ขอให้พิจารณาดูอย่างละเอียดถี่ถ้วนเสียก่อนเถิด, และก็ความเข้าใจผิดในการยึดถือตัวตน, แล้วมีความเข้าใจผิดซ้อน ในข้อที่เห็นแก่เกียรติยศของตนอีกนั่นเอง ที่ทำให้รู้สึกว่าการพูดชนิดนี้เป็นคำด่า คือทำให้เห็นการพูดอะไรไปตามจริง ตามตรง; ถ้ามันเกิดไปกระทบกระทั่งกันกับกิเลสของตนแล้ว มันก็กลายเป็นการด่า. แต่ถ้าบุคคลใดมีกิเลสน้อยเบาบาง หรือไม่มีกิเลส ได้ยินได้ฟังคำเช่นนี้ จะไม่รู้สึกว่าเป็นการด่าเลย กลับเห็นเป็นความจริงที่น่าฟัง น่ายิ้มแย้มไปเสียด้วยซ้ำไป.

นี่แหละคำพูดชนิดเดียวกัน ทำให้บุคคลหนึ่งรู้สึกเป็นคำด่า และให้อีกบุคคลหนึ่งรู้สึกว่าเป็นคำพูดที่ต้องฟัง. นี่ก็เพราะเหตุที่คนนั้นมี “โรคท้องขึ้น” และอีกคนหนึ่งไม่มี นั่นเอง.

“ถ้าเราพยายามพินิจพิจารณา
ให้เห็นโรคที่เป็นกันอยู่
ว่ามันเป็นผลของการเห็นแต่เกียรติของตน
ซึ่งเกิดมาจากความมีตัวตน
หรือยึดถือตัวตนอย่างสับสน
ก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มองเห็นโทษอันร้ายลับอย่างยิ่ง
ของความยึดถือตัวตน ”

ถ้าหากว่าคนเราจะมาพินิจพิจารณากันให้ละเอียดลออ
ให้เห็นโรคที่เป็นกันอยู่โดยมาก คือ “โรคห้องขึ้น” ชนิดที่กล่าวนี้,
ว่ามันเป็นผลของการเห็นแต่เกียรติของตน ซึ่งเกิดมาจากความ
มีตัวตน หรือยึดถือตัวตนอย่างสับสน ให้ได้กันจริง ๆ แล้ว; ก็
จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มองเห็นโทษอันร้ายลับอย่างยิ่ง ของความ
ยึดถือตัวตนอย่างที่ว่ามา.

เมื่อเรามองเห็นชัดเจนว่า เราถูกทับหรือถูกปิดซ้อนกัน
อยู่ถึงสองชั้นดังนี้แล้ว ก็ควรจะสามารพเพิกถอนชั้นเสียได้สักชั้น
หนึ่ง จะได้เหลืออยู่เพียงชั้นเดียว; แล้วจะได้เพิกถอนเสียอีกชั้น
หนึ่ง ก็จะหมดของที่ปิดที่ทับ. แต่พวกที่เห็นไปว่าคำพูดเหล่านี้
เป็นคำเสียดสีนั้น กลับไปรู้สึกเสียว่า ตนมีสิ่งที่ปิดทับแต่เพียง

ชั้นเดียว คือความรู้สึกยึดถือตัวตน ตามที่เขาว่า ๆ กันทั่วไปว่า นั่นแหละคือสิ่งที่กำลังหุ้มห่อปิดกั้นตน ที่ตนจะต้องรื้อถอน; หาได้สำนึกไม่ว่า มันมีอยู่อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งปิดอยู่อย่างหนาทึบ คือความที่กำลังมัวเมาหลงใหลในเกียรติของตน ในการประพฤติ ประโยชน์บุคคลอื่น, แม้ที่สุด แต่ด้วยการอยาก “พ้น” ให้บุคคลอื่นได้ยินได้ฟัง เพื่อให้เขามีความรู้ หรือเพื่อให้นับถือตนก็ตาม.

...

ถ้าหากว่าบุคคลใดมามองเห็นสิ่งที่ปิดทับอันใหญ่หลวง ชั้นนอกนั้นแล้ว บุคคลนั้นก็คงจะรีบกุลีกุจอในการที่จะฟาดฟัน สิ่งปิดกั้นชั้นนอกนี้; ด้วยการพิจารณาพิจารณาอย่างละเอียดลออ อย่างระมัดระวัง ในการที่จะไม่หลงใหลไป ในการแสวงเกียรติ แห่งการบำเพ็ญประโยชน์ผู้อื่นมากเกินไป จนถึงกับไม่มีโอกาส ที่จะทำประโยชน์ตนดังกล่าวแล้ว; และจะเห็นสมกับที่ พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสไว้ว่า

“บุคคลไม่ควรทำลายประโยชน์ตนให้เสียไป เพราะเห็น แก่ประโยชน์บุคคลอื่น แม้มาก” ดังพระบาลีว่า น อุตตทตฺถํ ปรตฺตฺเถน พุทฺธาปิ นหาปเย ฯ ซึ่งมีใจความดังที่กล่าวแล้วนั้น.

ถ้าหากทำได้ดังนี้เมื่อใด พุทธบริษัทสมาคมทั้งหลาย ของเรา จะมีความสะอาด สว่าง และสงบ ยิ่งกว่าที่กำลัง

เป็นอยู่ในบัดนี้ อย่างที่จะเปรียบเทียบกันไม่ได้ทีเดียว.

“

ถ้าท่านรู้จัก
ท่านจะหลงรักตัวกู่นี้ไม่ได้
จะไม่ทะนุถนอมตัวกู
แต่จะกำจัดออกไป
กำจัดออกไปจนสิ้นซาก
จนไม่มีเหลืออยู่ในจิตใจ
ถ้ารู้จักตัวกูหรืออัตตาโดยแท้จริง

”

อิตาลีที่ท่านยังไม่รู้จัก

ธรรมเนียมบรรยายประจำวันเสาร์

๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓

ท่านสาธุชน ผู้มีความสนใจในธรรมทั้งหลาย,

การบรรยายประจำวันเสาร์ในวันนี้ อาตมาก็ยังจะบรรยายเรื่อง “สิ่งที่ท่านไม่รู้จัก” หรือยังไม่รู้จักอีกต่อไป เพราะว่ามันยังมีหลายเรื่อง; ส่วนในวันนี้มีหัวข้อสำหรับการบรรยายว่า “อิตาลีที่ท่านยังไม่รู้จัก” อิตาลี อิตาลีที่ท่านยังไม่รู้จัก. ที่จริงท่านรู้จักอิตาลีตามที่ท่านรู้จัก คือสิ่งใดที่เรียกว่าตัวกู ตัวกู ที่มันมีอยู่ด้วยกันทุกคนนั่นนะคืออิตาลี; แล้วท่านก็รู้จักไม่ใช่

ไม่รู้จักรัก, แล้วท่านก็ได้พูด แล้วก็ได้อ้างถึง อัตตา อัตตา นี่อยู่
เป็นปกติ.

แต่ว่ามันยังมีปัญหาต่อไปว่า ที่ท่านรู้จัก ๆ ว่าอัตตานั้น
นะ มันเป็นจริงอย่างนั้นหรือเปล่า? มันถูกต้องหรือเปล่า? ถ้า
มันไม่ได้รู้จักจริง หรือไม่ได้รู้จักอย่างถูกต้อง มันก็เท่ากับไม่รู้จักรัก
อยู่นั่นเอง. ดังนั้น สิ่งที่เราเรียกว่าอัตตามันจึงเป็นเหมือนกับผีหลอก
รู้จักก็ได้ ไม่รู้จักก็ได้ : รู้จักในลักษณะอย่างหนึ่ง ท่านก็ว่ารู้จัก;
แต่ท่านยังไม่รู้จักในอีกลักษณะหนึ่ง แล้วท่านก็ไม่รู้ ว่าไม่รู้จักรัก,
มันจึงมีส่วนที่ท่านยังไม่รู้จักอยู่นั่นเองแหละ ขอให้คิดดูให้ดี.

...

คำพูดที่ว่า “อัตตาที่ท่านยังไม่รู้จัก” มันมีความหมาย
มาก. รู้จักอัตตานั้นแหละ ให้มันรู้จักโดยไม่ต้องมีใครแนะนำ
พ่อแม่ก็ไม่ได้แนะนำ ใครก็ไม่ได้แนะนำ; มันก็เกิดเป็นรู้จัก หรือรู้สึก
ขึ้นมาได้ด้วยตนเอง เพราะว่ามันเป็นเรื่องของธรรมชาติ.
ธรรมชาติอันแปลกประหลาดลึกซึ้งนี้ ก็เรียกว่า ความรู้ที่มันรู้ได้
เอง ที่มันเกิดได้เอง ที่มันมีได้เอง เรียกว่า สัญชาตญาณ.
สัญชาตนะ แปลว่า เกิดเอง; ญาณ แปลว่า ความรู้; สัญชาต-
ญาณ ความรู้ที่มันเกิดได้เอง.

ยกตัวอย่างเรื่องมีดบาดมือ หรือมีดบาดนิ้ว; มันเจ็บ ไม่ใช่รู้สึกหรือไม่ใช่จะพูดว่ามีดบาดนิ้ว; แต่ว่ามันจะพูดว่ามีดบาดมือ. หนามตำที่เท้า เดินไปตรงนั้นหนามตำที่เท้า มันก็ไม่คิดว่าหนามตำที่เท้า มันก็ว่าหนามตำมือ. กระทบมือที่เท้า มันก็ไม่ว่าบาดเท้า มันก็ว่ากระทบมือ. มันก็ต้องพูดอีกทีหนึ่งว่าบาดมือที่นิ้ว บาดมือที่เท้า บาดมือที่ตรงไหน; แต่ความรู้สึกส่วนใหญ่มันว่ามีดบาดมือ หนามตำมือ. นี่ความรู้สึกว่าตำมือ บาดมือ นี่ใครสอนให้ละ? แม่ก็ไม่ได้สอน พ่อก็ไม่ได้สอน; ไข่มุกเด็ก ๆ นั้น มันรู้จักคิดนึก รู้จักพูดอะไรขึ้นมาได้เอง เพราะมันสร้างตัวขึ้นมาตั้งแต่อ่อนแต่ออก พอมีความรู้สึก แล้วมันก็รู้สึกได้เองว่า นี่ตัวกู.

ข้อนี้มันมีความสำคัญอยู่ที่ตรงที่ว่า ถ้ารู้สึกว่ามีดบาดนิ้ว รู้สึกอย่างไร? ถ้ามันรู้สึกว่ามีดบาดมือ มันรู้สึกอย่างไร? มันเหมือนกันไหม มันเหมือนกันไหม ทั้งที่มันเป็นนิ้ว. นั่นแหละถ้ารู้สึกว่ามีดบาดนิ้วมันก็รู้สึกไปอย่าง ถ้าว่ามีดบาดมือมันรู้สึกไปอย่าง ไข่มุกที่รู้สึกว่ามีดบาดมือมีความหมายมาก มันจะตายนะ; ถ้ามีดบาดนิ้วก็ช่างหัวมันสิ มีดบาดนิ้ว มันไม่ค่อยมีความหมายอะไร. แต่ความรู้สึกที่มันเกิดมันไม่เกิดอย่างนั้น มันเกิดเป็นรู้ว่าบาดมือ บาดมือ กูจะตาย กูจะเดือดร้อน

กูจะอะไรไปเสียหมด; ถ้ารู้ความจริงไปเสียว่ามีตบาคันนี่นะ มันก็ดีกว่าว่ามีตบาคันนี่.

...

ข้อนี้มันเป็นธรรมชาติที่สุดเป็นธรรมชาติที่สุด ที่เราก็มองไม่รู้ ว่าจิตนี่ไม่ใช่ตัวกูนะ จิตนี่ไม่ใช่ตัวกู. จิตเป็นธาตุชนิดหนึ่ง มีอยู่ในกลุ่มร่างกายนี้สำหรับรู้สึกคิดนึก ไม่ใช่ตัวกู; จิตนะมันรู้สึกของมันได้เองว่าเป็นตัวกู จิตนั้นมันรู้สึกตัวมันเองว่าเป็นตัวกู : อย่างถ้าลูกทหารกินข้าวหรือกินนมหรือกินอะไรอร่อย อร่อยเหลือประมาณในความรู้สึก; ความอร่อย ๆ นะมันทำให้เกิดความรู้สึกอีกอันหนึ่งว่า มีผู้อร่อย คือตัวกูอร่อย, ถ้าไม่อย่างนั้นความคิดมันก็ตีบตันไปไหนไม่ได้. พออร่อยเข้ามาในความรู้สึก ในปาก ในอะไรก็ตาม มันก็รู้สึกได้เลยว่า กูอร่อย ถ้าไม่อย่างนั้นก็ไม่มีผู้อร่อย มันก็เลยไม่มีความหมายอะไร; ถ้าไม่อร่อย ยิ่งหนักเข้าไปอีกแหละ คือมีความอึดอัดขัดใจว่ากูไม่อร่อย. ได้รับกลิ่นหอมมันก็รู้สึกว่ามันมีผู้รู้สึกกลิ่นหอม มันก็จะไปรู้สึกเอาเสียเลยว่า กูหอม กูได้รับกลิ่นหอม; ไม่ใช่พูดว่าจุมูกหรือว่าระบบประสาทที่จุมูกมันรู้สึกอย่างนั้น; มันไม่ใช่อย่างนั้น แล้วมันจึงเป็นกูไปเสียหมด. ตามีระบบประสาทที่ตา เห็นรูปทำหน้าทีตามเรื่องของตา ว่าเป็นรูปอะไร อย่างไร เสร็จแล้ว; มันก็สรุปว่า กูเห็นรูป ไม่ใช่ตาเห็นรูป. นี่กูเป็นผีหลอกมาแต่ไหน ?

ยังมีเรื่องสำคัญต้องรู้ว่าไอ้ผีหลอก ไอ้ตัวผีหลอกนั้นแหละเป็นตัวเหตุให้เกิดความทุกข์ ถ้าไม่มีตัวผีหลอกนั้นเรื่องไม่มีปัญหา ไม่มีความทุกข์ ไม่มี ไม่ต้องมีเรื่องที่จะต้องศึกษา จะต้องปฏิบัติกันมากมายอะไร. พอหูตามระบบของธรรมชาติ มันมีระบบรู้สึกประสาทที่หู หูได้ยินเสียงแล้วรู้สึกไปตามระบบประสาท แก่ระบบประสาท; แต่จิตใจหรือจิตที่พาลนะ มันว่ากูได้ยิน กูได้ยิน. พอจมูกได้กลิ่น จมูกได้กลิ่นตามธรรมชาติ ระบบประสาทที่จมูกมันรับรู้สึกว่าอย่างนั้น ๆ ๆ เสร็จแล้ว มันก็เป็นเรื่องของระบบประสาท; แต่จิตใจนี่มันว่ากู กู กูได้กลิ่นหอมเหม็นนั้น กูได้กลิ่น. ที่ลิ้นได้กล่าวนมาแล้ว, ที่ผิวหนังอบอวลนั้นมวลอะไรที่ผิวหนังก็ได้ มันก็มีกูแหละ กูได้รับความอบอุ่นนุ่มนวลที่ผิวหนัง : อย่างเด็กทารกเมื่อแม่เขาอุ้มไว้ที่หัวอกได้รับความนุ่มนวลอบอุ่น เขาก็รู้สึกตามระบบประสาท; แต่ว่าจิตขี้โกงมันก็โผล่ขึ้นมาว่ากู กูสบาย กูได้รับความรู้สึกสบายนิ่มนวลจากแม่ ก็เลยรักแม่, อย่างนี้เป็นต้น. นี่ผีหลอกเรื่องเนื้อหนัง ๆ นั้นมีมากกว่าเรื่องอะไร.

...

จิตคิดนึกอะไรได้ตามระบบของจิต ตามประสาทของจิต, จิตใจมันก็ว่า กูคิดได้ กูรู้สึก กูคิดได้ มันเลยมีกูครบทั้งหกทาง คือตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ. กูนี่คืออะไร ? ท่านรู้จักหรือไม่ ?

ถ้าท่านไม่รู้จัก ก็หมายความว่า เป็นอตตตา อตตตา ที่ท่านยังไม่รู้จัก. อาตมาเอาเรื่องนี้มาพูด ก็หมายความว่าอย่างนี้. แต่จะพูดให้ชัดต่อไปถึงว่า มันมีเรื่องนี้แหละ เพราะมันมีเรื่องนี้แหละ มันจึงมีปัญหา มีปัญหา ทำความยุ่งยากลำบาก, มันก็เกิดความรู้สึกที่โง่เขลา : เป็นความรักบ้าง เป็นความโกรธบ้าง เป็นความเกลียดบ้าง เป็นความกลัวบ้าง เป็นความตื่นเต้น ตื่นเต้นใจเร้าใจบ้าง วิตกกังวลไปข้างหน้าบ้าง อาลัยอาวรณ์ไปข้างหลังบ้าง อิจฉาวิษยาบ้าง; ญ - ของญ ตัวญแต่ตัวญนั้นอิจฉา ความหวง ความหึงในที่สุด มันก็เพราะมีตัวญ.

ถ้าไม่มีความรู้สึกว่าตัวญ มันไม่เกิดอะไรเลย มันไม่เกิดอะไรเลย เช่น ความรักนะ ถ้าไม่มีความหมายแห่งตัวญ มันก็ไม่ใช่ความรัก; เป็นเพียงความรู้สึกของระบบจิตชนิดหนึ่ง. ความโกรธ ความเกลียด ความกลัว ความอะไรก็เหมือนกันแหละ เพราะว่ามันมีตัวญเข้าไปปน มันก็มีความหมายขึ้นมา : เป็นความโกรธ เป็นความเกลียด เป็นความโกรธ แล้วแต่เรื่องที่มันจะเป็นอย่างไร. ถ้ามันหยุดอยู่เพียงแค่ความรู้สึกทางระบบประสาทไม่มีตัวญแล้วมันก็ไม่มีความหมายหรือ มันจะทะเลาะวิวาทกันได้อย่างไร ถ้ามันไม่มีตัวญฝ่ายนั้น ตัวญฝ่ายนี้ขึ้นมา ? มันก็ทะเลาะกันไม่ได้; หรือแม้แต่จะรักกันมันก็รักกันไม่ได้ ถ้ามันไม่มีตัวญขึ้นมา แล้วมีตัวญอีกฝ่ายหนึ่งสำหรับจะให้เกิดกิริยา

อย่างนั้น. นี่จึงมีตัวกูเป็นต้นเหตุแห่งปัญหา; ถ้าไม่มีตัวกูมันก็ไม่มีปัญหาอะไร.

...

ที่นี้ก็มาถึงเรื่องของกู ของกู, นี่มันเป็นเงาตามตัว. ถ้ามันมีตัวกู ตัวกู เป็นความรู้สึกขึ้นมาแล้ว อะไรก็ตามถ้ามาเกี่ยวข้องกับกู ถ้ามาเกี่ยวข้องกับกูเท่านั้น มันก็เป็นของกู : ในแง่บวกก็ไปเป็นที่รัก เป็นคนรักของกู, ในแง่ลบก็เป็นศัตรูเป็นข้าศึกของกู; หรือว่าแม่เป็นที่รัก ก็แม่ของกู, หรือว่าความอรร้อยเกิดขึ้น พอकिनม มันก็เป็นความอรร้อยๆ *อรร้อยของกู* อรร้อยของกู. อะไรเข้าไปเกี่ยวข้องกับตัวกู มันก็กลายเป็น **ของกู** ไปหมดทุกอย่างๆ.

แล้วมันเป็นเรื่องที่ว่ารู้สึกเอาเองด้วยอำนาจของอวิชชา, ตามธรรมชาติมันไม่ได้สร้างมา ไม่ได้สร้างมาสำหรับให้ยุ่งยากลำบากอย่างนี้; แต่อวิชชาความโง่มันเข้ามาแสดงบทบาท มันจึงเป็นความยุ่งยากลำบากขึ้นมา; แล้วมันก็เกิดได้เอง ความรู้สึกนี้เกิดได้เอง อย่างที่เรียกว่า *สัญชาตญาณ* สัญชาตญาณ. ช่วยจำคำนี้ไว้ให้ดี ๆ เถอะ มันเป็นเรื่องที่บ้าหลังที่สุด แล้วก็สร้างปัญหามากที่สุด มันจะเกิดของมันได้เอง; ถ้ามันรู้สึกได้เองว่าแม่ของกู ก็รักแม่, ใจ้ลูก, รักลูก ก็ลูกของกู รู้สึกได้ด้วยสัญชาตญาณ; แม่หมาลูกหมารักกัน ไม่ต้องคนหรอก.

ความรู้สึกของระบบประสาทที่เกิดตามสัญชาตญาณมันก็เป็นเรื่องเป็นราวขึ้นมา ก็เลยมีความผูกพันกัน : พ่อ แม่ ลูก พี่ ป้า น้ำ อา อะไรก็ผูกพันกันเป็นของกู ของกู ของกู; มีตัวกู ยืนอยู่เป็นประธาน แล้วก็มีตัวกู ตัวกู แวดล้อมเข้ามา : บ้านของกู เรือนของกู จนถึงขนาดว่าโลกของกู ทำให้โง่หนักขึ้นไปอีก.

ถ้ามันไม่ได้ยึดถือ มันก็ไม่มีความหมาย; พอมันยึดถือ นั่นนะ เป็นเรื่องไม่จริง มันไม่จริง มันเป็นธรรมชาติอย่างนั้น แล้วมันก็รู้สึกว่าจะอย่างนั้น : เช่น ของอร่อยที่ลิ้นมันก็อร่อยของกู, ไม่ว่าจะลูก เพราะเราได้เลี้ยงดูมา หรือสัมผัสมาด้วยความรักเป็นลูกของกู. ถ้ามันถูกปลอม สมมุติว่าใส่ลูกมันถูกลับเปลี่ยน มันปลอม ไม่ใช่ลูกของตัวเอง แต่ว่าเขาเอามาใส่ไว้ในวันที่เกิดที่โรงพยาบาล ว่าของแก ๆ ; มันก็รัก รักร้อยเปอร์เซ็นต์ รักเหมือนกับว่าลูกของมันเหมือนกันแหละ. ถ้าลูกของมันถูกฆ่าตาย ก็เป็นทุกข์เหลือประมาณ แต่แม้ว่าลูกปลอมลูกที่ปลอม ไม่ใช่ลูกของมันหรือถูกฆ่าตาย มันก็รักก็เป็นทุกข์เหมือนกัน เท่ากันแหละ; หรือว่าถ้าเป็นลูกจริง ๆ ของมัน แต่ว่ามันไม่รู้มันก็ไม่เป็นทุกข์เลย เมื่อลูกตัวจริงของจริงถูกฆ่ามันไม่รู้สึกละ; ใส่ลูกปลอมแต่มันเข้าใจว่าลูกจริงมันก็เป็นทุกข์.

“ เป็นตัวกูในสิ่งใด ก็เป็นทุกข์เพราะสิ่งนั้น
มีตัวกูในสิ่งใด สิ่งนั้นแหละมันกัดเอา
มีตัวกูในสิ่งใด มันก็เป็นทาสของสิ่งนั้น ”

นี่ ความจริงมันอยู่ที่ไหนเล่า ? มันอยู่ที่ความยึดถือ ที่
เกิดขึ้นมาเฉพาะเรื่อง เฉพาะเรื่อง เป็นตัวกู เป็นของกู. เพราะ
มีตัวกูจึงมีของกู, ของกูนั้นก็มันเป็นเงาตามตัวกูไป อะไรเข้ามา
เกี่ยวข้องกับตัวกูสักนิด ก็กลายเป็นของกูหมด ทั้งในแง่ดีและ
ในแง่ร้าย : มิตรสหายของกู คู่รักของกู คู่เกลียดของกู ศัตรู
ของกู; แล้วปัญหาที่มีก็มากน้อยละ ขอให้ลองคิดดู.

อึดตา ตัวกู นี่เป็นอย่างไร ? น่ารัก หรือน่าเกลียด
หรือน่าทะนุถนอม หรือว่าน่าจะทำลายเสีย ? ตามหลักธรรมะ
ถ้ามันหมดความรู้สึกว่าตัวกู ตัวกู แบบนี้มันเป็นพระอรหันต์โน่น
ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย, หมดความรู้สึกว่าตัวกูตามสัญชาตญาณ
เหล่านี้แล้ว เป็นพระอรหันต์ ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย. เพราะว่าความ
ทุกข์ทั้งปวงมันเกิดมาจากอึดตัวกู ตัวกู ที่ยึดถือที่ยึดถือ : เป็น
ตัวกูในสิ่งใดก็เป็นทุกข์เพราะสิ่งนั้น, มีตัวกูในสิ่งใด
สิ่งนั้นแหละมันกัดเอา, มีตัวกูในสิ่งใด มันก็เป็นทาสของ

สิ่งนั้น นะ : ตัวกูในหมาก็เป็นทาสหมา ตัวกูในแมวก็เป็นทาสแมว ดูเอาเองก็แล้วกัน, ไปมีตัวกูในสิ่งใดก็ตกเป็นทาสของสิ่งนั้น.

...

หรือจะดูในแง่ร้ายก็ว่า สิ่งนั้นแหละมันจะกัดเอา : ถ้าไปรักมันก็กัดเอาอย่างรัก ไปเกลียดมันก็กัดเอาอย่างเกลียด กลัวมันก็กัดเอาอย่างกลัว; ไปยึดมันในสิ่งใดว่าเป็นตัวกูในความหมายไหน อันนั้นแหละมันกัด มันก็ตัวกูนั้นแหละกัด ไร้ความงៃของตัวกูมันกัด ชีวิตที่งៃมันกัดตัวเอง. ถ้าเข้าใจข้อนี้จะดีมากว่าชีวิตที่งៃ ที่หลง ที่มีวิชาเหลือประมาณนั้นแหละมันกัดตัวเอง; ถ้ารู้จักเสียมันก็ไม่เป็นตัวกู มันก็ไม่กัด. นี่ถ้าใครยังถูกกัดอยู่ก็รู้เถอะว่า มันยังมีตัวกูที่ท่านไม่รู้จัก.

ตัวอย่างที่อยากจะเอามาใช้เป็นหลักศึกษาเข้าใจกันง่าย ๆ กัดนี้กัด คือความรัก : รัก อะไรเข้า สิ่งนั้นมันกัด, โกรธ อะไรเข้า ไร้สิ่งนั้นมันกัด, ไป เกลียด อะไรเข้า สิ่งนั้นแหละมันกัด, ไป กลัว อะไรเข้า สิ่งนั้นแหละมันกัด, ไป ตื่นเต้น เพราะสิ่งใด ก็สิ่งนั้นแหละมันกัด, วิตกกังวล ถึงสิ่งใด สิ่งนั้นแหละมันกัด, อาลัยอาวรณ์ในสิ่งใด สิ่งนั้นแหละมันกัด, อิจฉาวิชาสิ่งใด สิ่งนั้นแหละมันกัด, หวง อะไร อันนั้นมันกัด, หึง อะไร อันนั้นมันกัด. นี่เรียกว่าวิชา มันไปงៃไปหลงไปยึดมันถือมัน

ว่าเป็นตัว - เป็นตนขึ้นมา. ตามธรรมชาติ โดยธรรมชาติ ตามกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ จึงเรียกว่าสัญชาตญาณ คือความรู้สึกผิดถูกที่มันเกิดขึ้นเอง. จะเรียกว่าผิดก็ไม่เชิง จะเรียกว่าถูกก็ไม่เชิง แต่ว่าตามธรรมดามันต้องเรียกว่าผิด เพราะว่าไปทำเข้าแล้วมันเกิดทุกข์; ปล่อยไปตามสัญชาตญาณความไม่รู้นี้ แล้วมันก็เกิดยึดมั่นเป็นตัวกู - เป็นของกู แล้วมันเกิดทุกข์.

...

ก็ลองคิดดูสิว่า เด็กทารกคนไหนมันจะเกิดความรู้สึกขึ้นเอง ว่าไม่ใช่แม่ของกู แม่ไม่ใช่ของกู; มันพูดไม่ได้หรือปล่อยไปตามเรื่องราวก็ต้องว่าแม่ของกู. ที่มันอ้อย ๆ อยู่ในปาก มันก็ต้องว่ากูอ้อย; มันจะคิดว่าล้นอ้อยมันก็ไม่มีความหมายแก่นัน มันก็ไม่คิดว่าล้นอ้อย มันก็ว่ากูอ้อยเสมอไป.

เพราะฉะนั้นถ้าดูให้ดีนะ จะเห็นว่าไอ้ตัวกูนี้เป็นของหลอก หลอกยิ่งกว่าผี ยิ่งกว่าผีหลอกสืบท่อร้ายเท่่าพันเท่่า ผียังไม่หลอกมากเท่ากับไอ้ตัวกู. ความโลภ ความโกรธ ความหลง และกิเลสที่แยกออกไปไม่รู้ก็ร้ายอย่างพันอย่าง มันก็มาจากไอ้ความโง่นี้ ไอ้ความโง่แห่งตัวกูนี้. แต่เราก็ไม่มีปัญญาไม่มีปัญญาที่จะรู้ขึ้นมาได้เองว่า ไม่ใช่ตัวกู เพราะมันเป็นทั้งแง่บวกและแง่ลบ : ที่ถูกใจก็เป็นตัวกู ไม่ถูกใจก็เป็นตัวกู ไอ้ความสุขก็เป็นตัวกู ไอ้ความทุกข์ก็เป็นตัวกู นี่เลยเป็นตัวกูหมด.

การที่มารู้ว่าทั้งสุขและทั้งทุกข์ ทั้งในแง่บวกและแง่ลบนะ เป็นความรู้สึกที่โง่เขลา ๆ ของจิตใจ ไม่มีความรู้สึกต้องตามที่เป็นจริง แล้วก็ว่าเอาเองตามความรู้สึก : ถ้าสบายหรือถูกใจ มันก็ว่ารัก ไม่สบายไม่ถูกใจมันก็โกรธหรือเกลียด, ตรงกันข้าม; แล้วมันก็กัดเอาทั้งสองอย่าง รักก็กัด เกลียดก็กัด, เรียกว่ายินดีก็กัด ยินร้ายก็กัด. **อย่าทำเล่นกับตัวกู.**

...

“ตัวกูที่ท่านยังไม่รู้จัก” เข้าใจหรือยังล่ะ; ถ้าท่านรู้จัก มันก็ตรงกันข้าม. ถ้ารู้จักตัวกูมันก็จะไม่รู้สึกรู้ว่ามีตัวกู เป็นเรื่องความคิดโง่ ๆ เกิดขึ้น : มีคตินี้ก็ว่ามีคตินั้น ต่อไปนี่ก็จะไม่ว่ามีคตินี้ มีคตินั้น อะไรก็ตาม; รู้จักไปตามที่มันเป็นจริงของมัน คือไม่มีตัวกูเกิดมา เกิดขึ้นมา. นี่เกิดแห่งตัวกู นี่มันเกิดแห่งอวิชชา; แม่, พ่อ ของมันก็คืออวิชชาหรือตัณหา อวิชชาเป็นพ่อ ตัณหาเป็นแม่ก็ได้, เกิดออกมาเป็นตัวกูอย่างนั้น ตัวกูอย่างนี้ ไม่รู้จักก็ร้อยอย่างพันอย่าง, แต่ละอย่าง ๆ มันก็มีดมมณเฑาะว์ร้อนนกระวนกระวาย ทุกอย่างไม่มีอะไร. นี่ตัวกูที่ควรรู้จักมันมีอยู่อย่างนี้ แต่ท่านก็ไม่รู้จัก มันก็จึงเรียกว่าตัวกูที่ท่านไม่รู้จัก.

...

เอ้า, ทีนี้ก็จะพูดออกไปถึงปัญหาที่มันลำบากยุ่งยาก. ทำไมคนไทยเราจึงมีความเข้าใจเรื่องดวง ดวง กันในลักษณะอย่างนี้ ? มันมีความรู้สึกที่เพิ่มขึ้น ๆ กว่าที่มันเกิดเองตามธรรมชาติ คือเกิดเองตามธรรมชาติก็มันหนักมากอยู่แล้ว; แต่มันโง่งที่มาสอนเพิ่มเติมขึ้นมาอีก ให้มีดวง ดวง. ผืนแผ่นดินไทยตรงนี้ไม่ใช่พุทธศาสนามาก่อนนะ พุทธศาสนายังไม่ทันมา; ศาสนาพราหมณ์, ศาสนาที่ไม่ใช่ในพุทธศาสนา ฮินดูนี่มาก่อน; แล้วก็ในศาสนานั้นเขาสอนว่ามีตัวตน มีอัตตามีตัวตนอย่างที่ว่านี้, แล้วมาสอนประชาชนให้รู้ให้เชื่อว่ามันมีตัวตน มันมีตัวตน มันมีอัตตา ตัวตน.

นอกจากร่างกายกับจิตใจสองอย่างนี้แล้ว มันยังมีอย่างที่สาม; สิ่งที่สามคืออัตตา อัตตา ตัวตนนั้นนะ เข้ามาสิงสถิตย์เข้าอยู่ในร่างกายและจิตใจ. อะไร ๆ มันก็เป็นเรื่องของอัตตา อัตตา อาตมัน หรืออัตตาคจะเป็นผู้จัดผู้ทำ : ถ้าว่าตาเห็นรูป เขาก็ว่าเพราะอัตตา เพราะอัตตานั้นนะมาเห็นทางตา; อธิบายว่าตาเปล่า ๆ เห็นไม่ได้ ต้องมีอัตตา มีอาตมันมาเห็น: มาทำหน้าที่เห็นทางตา มาทำหน้าที่ได้ยินเสียงทางหู ทำให้ได้รู้กลิ่นทางจมูก รู้รสทางลิ้น รู้สัมผัสทางผิวหนัง, มีอัตตา อัตตา.

เด็ยวริงมาทางตา เด็ยวริงออกมาทางหู เด็ยวริงออกมาทางจมูก แล้วมันนอนทุกข้ออยู่ที่ตรงไหนแห่งใดแห่งหนึ่งที่เป็นศูนย์กลาง; เปรียบเหมือนกับแมงมุมมันนอนอยู่ที่ตรงใจกลางของรัง เด็ยวริงไปที่คนันท์ เด็ยวริงไปที่คนันท์ตามเรื่องที่มีมันเกิดขึ้น. ก็มันสอนกันอย่างนี้ ก็เลยเชื่อกันอย่างนี้, แล้วสอนไปถึงกับว่าถ้ามันนอนหลับ ให้อัตตานี้ออกไปเที่ยว ออกไปเที่ยวที่ไหนก็ไม่วู้ คนก็ยังไม่วู้จนกว่าอัตตามันจะกลับมา; หรือว่าอัตตามันกลับมาโดยกะทันหัน คนจึงจะตื่นนอนขึ้นมา, สอนกันอย่างนี้.

เราจึงมีความรู้อย่างนี้กันมาแต่เดิม ก่อนพุทธศาสนา; พอพุทธศาสนาเข้ามา ๆ ทีหลังมาสอนเรื่องไม่มีอัตตา มันก็ปะทะกันยุ่ง ตีกันยุ่ง สำเร็จบ้างไม่สำเร็จบ้าง : คนที่เปลี่ยนแปลง เป็นเชื่อว่าไม่มีอัตตาก็มีบ้าง, แต่คนที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงก็มี และคนเอามาปนกันเสียก็มี; จึงมีอัตตาทั้งที่เป็นพุทธศาสนา ปัญหา มันก็ยุ่งหนักขึ้นไปอีก. ถ้าว่าเป็นพุทธมันไม่มีอัตตา มันมีแต่กายกับใจ, จิต, กายกับจิต; แต่ถ้าเป็นฮินดูเป็นพราหมณ์มันมีสิ่งอยู่สิ่งหนึ่งที่เรียกว่า อัตตา. เขาสอนกันถึงกับว่าเป็นตัวเล็ก ๆ เหมือนกับตัวด้วงตัวเท่านี้วก็ออยอยู่ข้างใน เป็นตัวอัตตา, อย่างนี้ก็มี; แล้วตัวอัตตานี้วิ่งไปที่ไหนก็ได้โดยที่ร่างกายไม่ต้อองไป จนเป็นดาทิพย์ หูทิพย์, อะไรก็ตัวอัตตานี้วิ่งไปดูวิ่งไปเห็นวิ่งไปย้ายมาเป็นเรื่องประหลาดมหัศจรรย์. ตามใจเขา ใครเชื่อ

กันอย่างนั้นก็เป็นลัทธินั้น.

ในพุทธศาสนาไม่มีอึดตาอย่างนั้น มีแต่ความรู้สึกตามธรรมชาติ : ตาถึงเข้ากับรูปก็เกิดจักขุวิญญาณ สามอย่างนี้ทำหน้าที่กันอยู่เรียกว่าผัสสะ ผัสสะ, แล้วก็เดี๋ยวก็เกิดเวทนา เกิดตัณหาอุปาทานไปตามธรรมชาติ; โง่เป็นอวิชชามีอุปาทานก็เกิดทุกข์ เกิดทุกข์. มีอึดตาที่ไหน? มีอึดตาที่ไหน? ถ้าว่าจิตมันไปคิดว่ามีอึดตาตามธรรมชาติก็ดี ตามที่ได้รับการสั่งสอนอบรมมาผิด ๆ ก็ดี มันก็มีอึดตาขี้โกง มีอึดตาเปล่า ๆ เปลี้ย ๆ มาทำให้เป็นปัญหามากขึ้น; หมดอึดตาโดยสัญชาตญาณเสียก็หมดเรื่อง หรือว่าเลิกอึดตาที่สอนกันผิด ๆ เสียตั้งแต่อ่อนแต่ออกมันก็หมดเรื่อง; มันก็ไม่มีตัวกู มันก็ไม่มีของกู.

...

นี่อึดตา อึดตาที่ท่านรู้จักหรือท่านไม่รู้จักก็แล้วแต่, มันมีบทบาทอยู่ในจิตใจในชีวิตประจำวัน เหมือนกับว่าเป็นศูนย์กลางของความโง่ มารวมอยู่ที่อึดตา. ความโง่นั้นนะเพราะจิตมันโง่ อวิชชา; มันจึงมีอึดตาออกมาเป็นความรู้สึกกรังบ้าง โกรธบ้าง เกลียดบ้าง กลัวบ้าง อะไรสารพัดอย่างนี้ เป็นผลงานของอึดตา. แล้วลำบากก็มากน้อย ก็ลองคำนวณดูเอาเอง, เมื่อยังต้องมีความรัก ความโกรธ ความเกลียด ความกลัว ความตื่นเต้น ความวิตกกังวล อาลัยอาวรณ์ อิจฉาริษยา

หญิง เหล่านี้อยู่ มันมีปัญหอย่างไรบ้าง ก็ลองคำนวณดู
เอาเอง.

แล้วคำนวณดูต่อไปว่าถ้าไม่มีสิ่งเหล่านี้เลยจะเป็น
อย่างไร ? ถ้าไม่มีสิ่งเหล่านี้เลยจะเป็นอย่างไร ? มันก็ไม่มี
ความทุกข์โดยประการทั้งปวง อย่างที่เรียกว่านิพพานนะ
นิพพาน คือไม่มีความทุกข์โดยประการทั้งปวง. ถ้ายังมีสิ่งนี้อยู่
มันก็ช่วยไม่ได้ ต้องเป็นทุกข์ เป็นวิฎฎสงสาร : ตายแล้วเกิด
อีก ตายแล้วเกิดอีก, ตัวยุ ตัวยุ ตายแล้วเกิดอีก ตายแล้วเกิด
อีก ตายแล้วเกิดอีก เป็นตัวยุ เป็นวิฎฎสงสาร คือไหลวน
แห่งความทุกข์ ไม่มีนิพพานเพราะมันมีตัวยุโง่ ไหลวน. ไม่มี
ตัวยุ หยุตมีตัวยุ ไม่มีอะไรไหลวน มันก็หยุดสงบก็เงียบก็กลายเป็น
นิพพาน; จิตสงบ หยุด ไม่ได้ยินรณกระวนกระวาย เพราะ
มันไม่โง่ว่ามีตัวยุ มันไม่หลงรักหลงเกลียดหลงกลัวหลงอะไร
ใด ๆ ทั้งหมดทั้งสิ้น.

ฟังดูว่าตัวยุที่ท่านรู้จักเป็นอย่างไร ? ตัวยุที่ท่านไม่รู้จักรู้
มันเป็นอย่างไร ? บางทีจะต้องพูดว่าไอ้ตัวยุที่ท่านรู้สึกเอาเอง
ตามสัญชาตญาณนะมันเป็นอย่างไร ? ตัวยุที่ไม่รู้สึกตามนั้นเป็น
อย่างไร ? ตัวยุที่ความโง่ไม่ได้สร้างขึ้นมามันอยู่ที่ไหน ? มันมี
แต่ตัวยุที่ความโง่มันสร้างขึ้นมา ละมันให้หมดนั้นแหละก็หมด
ปัญหา. อสุสมิมานสุส วินโย, เอตํ เว ปรมํ สุขํ คาถา

“ ตัวกูที่ท่านรู้จักนะ รู้จักถูกต้องหรือรู้จักผิด ๆ
ถ้ารู้จักอย่างโง่เขลา ก็รู้จักผิด ๆ
เป็นตัวกูที่กั๊ดเจ้าของ
ถ้ารู้จักที่ถูกด้วยปัญญาที่ถูกต้อง
มันก็เป็นตัวกูที่ไม่กั๊ดเจ้าของ. ”

พุทธอุทานมีอยู่บทหนึ่ง, อสฺสสมิมานสฺส วินโย — นำความรู้สึก
สำคัญตนว่ากูมีกูเป็นกูอยู่. อัสมิ อัสมิ — กูมี กูเป็น กูอยู่ หรือ
มีตัวกู; นำอัสสมิมานะนี้ออกเสียได้ อสฺสสมิมานสฺส วินโย. เอตํ
เว ปรมํ สุขํ. เอตํ เว ปรมํ สุขํ — นี่เป็นความสุขอย่างยิ่งเว้ย.
เว้ย ๆ กับคนโง่ คือพูดกับคนโง่ต้องพูดว่าเว้ย ๆ เอตัง เว, เว้ย
นี่เป็นความสุขอย่างยิ่งเว้ย. ถ้าคนโง่มันไม่รู้ต้องพูดว่าเว้ย ๆ มัน
สำหรับจะรวมทั้งหมดว่า ใจตัวกูสำคัญว่า อัสมิ; เอาตัวกูออกไป
เสียได้ ก็เป็นสุขอย่างยิ่ง.

เดี๋ยวนี้มันไม่เป็นอย่างนั้นนี่, มันเกิดใหม่ทุกที มันเกิด
ใหม่ทุกที มันเกิดแรงขึ้นไปทุกที ตัวกูแรงขึ้นไปทุกที : เพราะ
มันมีอะไรเพิ่ม ๆ ให้รักมากขึ้น ให้โกรธมากขึ้น ให้เกลียดมากขึ้น
ขึ้น ให้กลัวมากขึ้น อะไร ๆ มากขึ้น ๆ, แล้วก็ยังบีบัจฉัย
ภายนอกช่วยส่งเสริมตบแต่งให้มันมากยิ่งขึ้น ให้มันมากยิ่งขึ้น.

คนก็หลงในความเอร็ดอร่อย เพราะตัวกู่นี้ แล้วก็ไปซื้อหามา บำรุงบำเรอตัวเองหลอกตัวเอง; เพราะมันหลงใหลมากขึ้น มัน ก็เลยไม่มีความสงบสุข.

...

ตัวกูที่ทานรู้จักกับตัวกูที่ทานไม่รู้จักมันมีอยู่ แต่อย่าลืม ว่าไอ้ตัวกูที่ทานรู้จักนะ รู้จักถูกต้องหรือรู้จักผิด ๆ : ถ้ารู้จัก อย่างโง่เขลาที่รู้จักผิด ๆ เป็นตัวกูที่กัดเจ้าของ, ถ้ารู้จักที่ถูกด้วย ปัญญาที่ถูกต้องมันก็เป็นตัวกูที่ไม่กัดเจ้าของ. นี้อย่าทำเล่นเรื่อง ตัวกู. ตลอดเวลาที่ไม่รู้จักตัวกูก็จะหลงรักตัวกูยิ่งกว่าสิ่งใด อย่างบาลีที่ว่า นตฺถิ อตฺต สมนํ เตมํ —ไม่มีความรักใด ๆ เสมอ ด้วยความรักในอดีต ในตัว ในตัวตน; มันรักด้วยความหลง. ที่พระพุทธเจ้าใช้คำว่าอตฺตตาอย่างนี้ ไม่ได้ความหมายว่าท่านว่ามีอตฺตตาที่แท้จริงตามธรรมชาติ; มันมีแต่อตฺตตาผีหลอกที่คนนั้น มันสร้างขึ้นเอง แล้วมันก็รักในอตฺตตานั้ยิ่งกว่าสิ่งใดไม่มีอะไร จะเสมอเหมือน, **นี้ความรักอื่นเสมอด้วยตนนี้ไม่มี.**

แล้วมันก็คอยฟุ้งเอาของตนเข้าไปด้วย, รักตนเท่าไร มันก็รักของตนเท่านั้น, ปัญหามันก็ยิ่งมากขึ้นไปเท่านั้น. ที่มัน แถมพอก แถมพอกให้มากกว่านั้นไปอีก; มีตัวตนแล้วมันก็เกิด ความสำคัญมันหมายสำหรับจะเปรียบเทียบ สำหรับจะ เปรียบเทียบ : ว่าตนนี้ดีกว่าตนนั้น ตนนั้นเสมอกับตนนั้น

ตนนั่นเร็วกว่าตนนี้นี้. นี่มันเปรียบเทียบอย่างนี้.

แล้วมันยังไม่หยุดเพียงเท่านั้น มันก็รู้สึกต่อไปว่า ถ้า ดีกว่า มันก็ดูถูกดูหมิ่นผู้ที่ต่ำกว่า มันก็ยกหูชูหาง ดูหมิ่นดูถูก ไล่ตัวตนที่ต่ำกว่า แล้วเรื่องมันจะหยุดได้อย่างไร ? มันก็เกิด กระด้างด้วยมานะด้วยทิฏฐิ กูไม่ยอม กูไม่ยอม กูดีกว่า กูอะไร กว่า; ไล่ที่แม่ที่ว่ามันด้อยกว่า กูก็ไม่ยอม ถึงกูจะด้อยกว่ากูก็จะต่อสู้ กูก็จะไม่ยอมมึงเหมือนกัน. ดีกว่าก็ไม่ยอม เร็วกว่าก็ไม่ยอม ใหญ่กว่าก็ไม่ยอม เล็กกว่าก็ไม่ยอม; มันก็เลยกัดกัน คน ในโลกนี้จึงเต็มไปด้วยการเบียดเบียน. ถ้ามารู้จักไล่ตัวกันเสีย สักหน่อยว่ามันคืออะไร คืออะไร; แล้วจัดการมันเสียให้ถูกต้อง ไล่สิ่งเหล่านี้มันก็ไม่มี.

...

ที่นี่ คุณสิมันมากมาย ถ้ามันหลงทางแล้ว มันก็ฆ่าตัว มันเองตาย. คิดดูให้ดีสิว่าคนที่มันฆ่าตัวเองตายนั่นนะเพราะ ตัวกูเหมือนกันแหละ ไม่ใช่เพราะผู้อื่นที่ไหนหรอก; เพราะตัวกู ตัวกู มันหลงทาง มันโง่หลาย ๆ ตลบ โง่หลาย ๆ ชั้น หลาย ๆ เท่า มันฆ่าตัวมันเองตาย; หรือถ้าไม่ถึงกับฆ่าตัวเองตาย มันก็เป็นบ้า. คนที่เป็นบ้ามันเรื่องหลงตัวกู เป็นเรื่องหลงตัวกู, มากขึ้นไปก็ฆ่าตัวเองตาย, มากสุดขีดก็ฆ่าลูก ฆ่าเมีย ฆ่าพ่อ ฆ่าแม่ แล้วฆ่าตัวเองตาย. เห็นอยู่ในหนังสือพิมพ์บ่อย ๆ มัน

เรื่องตัวกู ตัวกูมันหลงทาง : มันจะฆ่าหมด แม่ฆ่าพ่อ ฆ่าแม่ ฆ่าพระอรหันต์ ฆ่าพระพุทธเจ้าก็ได้ ถ้าตัวกูมันหลงทาง. หมดตัวกู ไม่เกิดตัวกู ไม่เกิดความรู้สึที่โง่เขลาอย่างนี้ มันจะสบาย จะเยือกเย็นจะปรกติสักเท่าไร.

พุทธศาสนาจึงไม่มีสอน ไม่ได้มีสอนอะไรนอกจาก
กำจัดตัวกู กำจัดอัตถิมานะ กำจัดอุปาทานยึดมั่นถือมั่น
ว่าตัวตนออกไปเสีย, มันมีเท่านี้มันไม่มีอย่างอื่น. แต่คนก็
ไม่ชอบ แล้วก็ไม่มีใครชอบที่กำจัดตัวกูออกไปเสีย; มันมีแต่จะ
เพิ่มตัวกู เพิ่มตัวกูให้มากขึ้นมา มันจะมีตัวกูชนิดดีชนิดเล็ด :
เป็นตัวกูในสวรรค์ ตัวกูในวิมาน ตัวกูในพรหมโลก ตัวกูในโลก
ทั้งสาม, มันไม่ยอม ไม่ยอมที่จะหมดตัวกู. นี่ปัญหามันไม่สิ้นสุด.

...

แต่ขอให้สังเกตดูเถอะว่า ถ้าตัวกูมีเมื่อไรมันกัดเจ้าของ
 เมื่อนั้น : ตัวกูใหญ่โตมันก็กัดมาก ตัวกูเล็ก ๆ มันก็กัดน้อย.
 ใครมีมานะทิฏฐิว่าตัวกูมากก็ทรมานตนมาก : มันจะอิจฉาวิชยา
 มันจะไม่ยอม มันจะต่อต้าน มันจะไม่, เรียกว่าไม่ยอม เรียก
 ว่าไม่ยอม, แพ้ไม่เป็นพอมันมีตัวกู. แล้วมันก็ได้รับการลงโทษ
 สาส์มกัน มันเจ็บปวดรวดร้าวทางจิตใจเพราะมีตัวกู, ยกหูชูหาง
 ต่อสู้แข่งขันแย่งชิงกันไป.

อย่างที่เราเห็น หรือได้อ่านได้ยินได้ฟังในหน้าหนังสือพิมพ์ทั่วทั้งโลก, ทั่วทั้งโลกเต็มไปด้วยการต่อสู้แข่งขันแย่งชิง ไม่มีความสงบสุข; โลกไม่เคยว่างจากสงคราม แม้สงครามร้อน สงครามเย็นกันด้วยปืน แต่มันมีเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่นั่นบ้างที่โน่น บ้าง มันไม่ปรากฏชัด ยังไม่ไซ่มหาสงคราม. แต่โลกก็มีสงคราม ตลอดชาติ รบเล็กรบน้อยกันอยู่เรื่อยไป มันก็มีสงครามเย็นนะ ที่คิดร้ายกันอยู่ข้างในไม่ได้แสดงออกมา ก็มีอยู่ทั่วโลก มีตลอดไปทั่วโลก. นี่เรื่องของตัวกู.

หมดตัวกูเมื่อไรก็เป็นนิพพานเมื่อนั้น. นิพพานแปลว่า เย็น หรือดับ หรือหยุด คือหยุดการปรุงแต่ง ไม่มีสังขารการ ปรุงแต่งต่อไป นี่เรียกว่าดับ หยุด เย็น, นี่คือนิพพาน. ตัวกู ไม่เกิด ไม่มีตัวกูเกิด มันก็ไม่มีความทุกข์, ไม่มีตัวกูเกิดมันก็ไม่มีความทุกข์ที่จะเป็นเจ้า เจ้าอะไร เจ้าก็เจ้าการเป็นปัญหาขึ้นมา : มีเดบาดนิ้วก็ว่ามีเดบาดนิ้ว ไม่ได้ว่ามีเดบาดกู, หนามตำเท้าก็ตำเท้าไม่ใช่หนามตำกู, หรือแม้ที่สุดแต่ว่าจะเสียเงินเสียทอง เสียข้าวเสียของ มันก็เป็นเรื่องของไอ้สิ่งเหล่านั้น ไม่ใช่เรื่องของ ตัวกู ไม่ใช่เรื่องของตัวกู มันก็เลยไม่มีความทุกข์; หมดความ ยึดถือว่าตัวกูเสียแล้วความทุกข์ก็มีไม่ได้ มีไม่ได้.

แต่ว่าใครละชอบ ใครบ้างที่ชอบ ชอบไม่มีตัวกู ก็คน ? ใครมันชอบบ้าง ที่ชอบ ชอบไม่มีตัวกู ? มันมีแต่ชอบตัวกู

มีแต่ส่งเสริมตัวกู : จะให้กูดีกว่าเขา ใครดีกว่ากูไม่ได้ กูก็อิจฉา
ริษยา. มันมีแต่ชอบอย่างนี้; ไม่ชอบหมดตัวกู.

...

มีตัวกูมากเท่าไรก็มีความทุกข์มากเท่านั้นนะ เพราะ
ฉะนั้นคนจึงมีความทุกข์มากกว่าหมา. ขอภัยนะพูดหยาบคาย
นะ เพราะว่าคนมันมีตัวกูมากกว่าหมา นั่นแหละคนก็ต้องมี
ความทุกข์มากกว่าหมา ซึ่งมันมีตัวกูน้อย. ดูกันเอาเองที่ตรงนี้
ว่าตัวกูมีเท่าไร มีเมื่อไร มันก็กัดเจ้าของเมื่อนั้นนะ เท่านั้นนะ,
ชีวิตนี้มันจะกัดเจ้าของเพราะมันมีตัวกู. หมามันไม่กัดเจ้าของ,
หมาหมาธรรมดา; แต่ให้หมาหลังอานนี่ไม่แน่นอนะ ยังไม่แน่
อย่าเพิ่งไวใจมัน; แต่ถ้าหมาธรรมดา มันไม่กัดเจ้าของ. ถ้าว่าชีวิต
นี้กัดเจ้าของ ชีวิตนี้ก็เร็วกว่าหมา มันไม่มีชีวิตจริง; มันมีแต่
ชีวิตตัวกู ชีวิตตัวกู ชีวิตบ้า ๆ บอ ๆ เป็นชีวิตตัวกู - ของกู
ตัวกู - ของกู อย่างนี้มันกัดเจ้าของ. จิตมันโง่มันปล่อยให้
ตัวกูเกิด มันก็กัดเอาจิตใจนั้นแหละ สมน้ำหน้ามันแหละ; มัน
อยากมีตัวกูเท่าไร มันก็ถูกกัดเท่านั้น.

...

เห็นไหมว่ารู้จักกันเสียที่มันก็น่าจะดี รู้จักตัวกูกันเสียที่
ตัวกูที่ทานไม่รู้จักมันมีอยู่เพียงใดมันก็กัดเจ้าของเพียงนั้น.

พอรู้จัก ไอ้, ไม่ใช่ตัวจริงนี่ แกมันผีบ้า ฉันไม่เอา ฉันไม่เอา ไม่เกิดความรู้สึกเป็นตัวกูอะไรอีกต่อไป; เป็นเรื่องของตาหู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไป, เป็นเรื่องของรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ไปเสีย, ไม่ใช่ตัวกู ไม่ใช่ของกู มันก็ไม่มีอะไรกั๊ด. นี้ก็หยุด เย็น เป็นพระนิพพาน. จิตใจไหนไม่มีตัวกู ไม่มีความรู้สึกว่าตัวกู เหลืออยู่ในจิตใจนั้น; จิตใจนั้นก็บรรลु คือพบพบกับพระนิพพาน : ความสงบ ความสะอาด ความสว่าง ความไม่ปรุงแต่ง และความสงบเย็น.

พอมีตัวกู ตัวกูมันบังเสียไม่ให้พบกับพระนิพพาน ตัวกูมันบังจิตใจเสียไม่ให้จิตใจพบกับพระนิพพาน มันอวิชชา นี่ อวิชชา ก็บังความจริง; อย่างเดียวกับรูปภาพรูปหนึ่งในโรงหนัง รูปภาพรูปแรกนะ คือเขียนว่าพระพุทธเจ้าอยู่ที่หลังม่านแห่งความโง่ของคุณนะ. พอมีม่านแห่งความโง่ คืออวิชชา เข้ามา ก็บังเสีย พระพุทธเจ้าก็ไม่เห็น ไม่เห็นพระพุทธเจ้า มันมีม่านแห่งความโง่บังเสีย; พอเปิดม่านแห่งความโง่ออก เข้า, พระพุทธเจ้านั่งอยู่ตรงนี้เว้ย นี่มันเป็นอย่างนี้. พระพุทธเจ้าที่แท้จริงยังอยู่ แล้วยังอยู่หลังม่านแห่งความโง่ของคุณ; คุณไม่พบพระพุทธเจ้าเพราะไม่ได้เคยยกม่าน หรือเลิกม่านขึ้นดูเลย แล้วไม่รู้ว่าจะอยู่ที่ไหนเสียด้วย. นี่อวิชชามันบัง บังอวิชชา บังพระพุทธเจ้า; ฉันเดียวกับที่เรียกว่าตัวกู ตัวกู มันบังพระนิพ-

พาน มันบังพระนิพพาน.

ตัวกู ตัวกูนี่ เป็นสังขารคือการปรุงแต่ง. สังขารแปลว่า ปรุงแต่ง มีปรุงแต่งตามกฎเกณฑ์ของปัจจุสมุขปาบท – อิทํปัจจุจยตา ปรุงแต่งกันยุ่งไปหมด; การปรุงแต่งนั้นบังพระนิพพาน สังขารการปรุงแต่งบังพระนิพพาน, ปรุงแต่งมากเท่าไรก็มีตัวกูเท่านั้นแหละ ปรุงแต่งมากก็มีตัวกูมาก ปรุงแต่งน้อยก็มีตัวกูน้อย. ขอให้สนใจเถิดว่า เราไม่พบกับพระนิพพานก็เพราะตัวกู ตัวกู มันบังไว้ มันสกัดกั้น มันบังไว้ทุกทิศทุกทาง จนหมดสิ้น ทั้งที่พระนิพพานก็อยู่หลังม่านแห่งตัวกู; เอม่านแห่งตัวกูลงเสียพระนิพพานก็ปรากฏ. ใครอยากมีพระนิพพานในปัจจุบันกาลก็ฟาดฟันม่านแห่งตัวกูให้พังทลายลงไป พระนิพพานก็จะปรากฏในปัจจุบันกาลนั้นแหละ.

...

นี่ตัวกูมันร้ายกาจสักเท่าไร, เลวร้ายสักเท่าไร, เป็นความสูญเสีย เป็นความวินาศ เป็นความอะไรของมนุษย์เราสักเท่าไร ในเมื่อเรามีตัวกู ตัวกู ตัวกู. ที่ยอมกันไม่ได้ ตกลงกันไม่ได้ เพราะมีตัวกู; ไม่ใช่ที่บ้าน ที่วัดนี้แหละ แมซีกี้ดี เณรก็ดี พระก็ดี ยอมกันไม่ได้เพราะว่ามันมีตัวกู ตัวกู ตัวกู; ที่บ้านนะไม่ต้องพูด. นี่จงดูให้ดี จงดูให้ดีว่ามันมีม่าน ม่านแห่งตัวกูที่

มีดमितเหลือประมาณ มันบังไว้ไม่ให้หยุด ไม่ให้เย็น ไม่ให้หยุด
ไม่ให้หยุดปรุงแต่ง; มันก็มีปรุงแต่เรื่อยไป แล้วก็มีผลแห่งการ
ปรุงแต่ง.

...

พูดถึงพระนิพพานกันสักหน่อย พระพุทธเจ้าว่า “มี
อายตนะหนึ่งซึ่งไม่ใช่ดิน น้ำ ลม ไฟ ไม่ใช่อากาศ ญาณุบายตนะ
ไม่ใช่รูปธรรม - นามธรรมใด ๆ ไม่มีเกิด - ไม่มีดับ ไม่มีอารมณ์
นี้; อายตนะนั้นมีอยู่ ก็คือพระนิพพานนั่นแหละ”. แต่พระนิพ-
พานนี้ถูกบางลัทธิบางพวกเขาว่าพระนิพพานเป็นตัวกู เป็น
ตัวตนที่ดีที่แท้ ฝ่ายดีฝ่ายแท้ฝ่ายถาวร จัดเป็นอัตตา ตัวกูใหญ่
เป็นไปเป็นนิรันดรตลอดอนันตกาล. พวกนี้เขามีนิพพานนะเป็น
ตัวตน เป็นตัวกู.

พูดกันไม่รู้เรื่อง คนหนึ่งอยากจะมีตัวตน อยากจะมี
ตัวกูเอาอะไรที่ดีที่สุดเป็นตัวกู แล้วก็ว่าเขาเองว่าพระนิพพานเป็น
ตัวตนเป็นตัวกู. พระนิพพานก็เป็นพระนิพพานนะ เป็นตัวกูไม่ได้
ถ้ามันยังมีตัวกูตัวตนอยู่แล้วก็ไม่มีนิพพานนะ พระนิพพาน
จะบังตัวกูเสมอไป. พระนิพพานจะเป็นตัวกูก็ไม่ได้ เป็นของกู
ก็ไม่ได้ เพราะว่าถ้ามีตัวกู - มีของกู นิพพานไม่ปรากฏ
นิพพานไม่ปรากฏ. นิพพานจะเป็นตัวกูเสียเองมันก็บ้าบอที่สุด.

อย่าไปหลงตามบางลัทธิบางพวกว่านิพพานเป็นบรมอิตตา ปรมอิตตา บรมอิตตา คือตัวกูใหญ่, เอาตัวกูเป็นฝ่ายดีเลิศหรือเป็นฝ่ายยอดดี เป็นคนดี เป็นนิพพานไปเสีย. ที่จริงไฉ่ตัวกู ตัวกูนี้ มันไม่มีทางที่จะดับทุกข์ ไม่มีทางที่จะเรียกว่าสร้างความสงบเย็นได้ ต้องหมดไฉ่ความรู้สึกประเภทนี้. นิพพานเป็นเรื่องฝ่ายเย็น; ตัวกูก็เลสนี้เป็นเรื่องฝ่ายร้อน เป็นเรื่องฝ่ายร้อน อยู่ด้วยกันไม่ได้ : ตัวกูเข้ามานิพพานก็ออกไป นิพพานเข้ามาตัวกูก็ออกไป มันมีอยู่อย่างนี้. รู้จักตัวกู ตัวกู ที่มันทำให้อยู่กันไม่ได้กับนิพพานนั้นนะ รู้จัก ๆ กันเสีย ถ้าใครรู้จักแล้วก็ดีแล้ว ถ้าใครยังไม่รู้จักก็รีบรู้จักเสีย.

เอาตมาเอามาพูดนี้ ในฐานะที่เห็นว่าท่านยังไม่รู้จัก คือท่านอาจจะไม่รู้จักอย่างถูกต้อง หรืออาจจะรู้จักน้อยเกินไป จึงว่าตัวกูที่ท่านยังไม่รู้จัก; เพราะว่าถ้าท่านรู้จัก ท่านจะหลงรักไฉ่ตัวกูนี้ไม่ได้ จะไม่ทะนุถนอมตัวกู, แต่จะกำจัดออกไป กำจัดออกไปจนสิ้นซาก จนไม่มีเหลืออยู่ในจิตใจ ถ้ารู้จักตัวกูหรืออิตตาโดยแท้จริง. ถ้ายังมีความทุกข์อยู่ก็หมายความว่าผู้นั้นยังไม่รู้จักตัวกูที่แท้จริง ยังไปหลงบูชาตัวกูอยู่ ยังมีตัวกู เสวยสุข - เสวยทุกข์ อย่างนั้นอย่างนี้ไปตามเรื่อง ไม่หยุดไม่สิ้นสุดแห่งการปรุงแต่ง. ตัวกูเป็นผลแห่งการปรุงแต่งอย่างโง่เขลาที่สุด : ปรุงแต่งทางจิตใจ ปรุงแต่งในทางนามธรรม ด้วยอวิชชา

“ ถ้ายังมีความทุกข์อยู่ก็หมายความว่า
ผู้นั้นยังไม่รู้จักตัวกูที่แท้จริง
ยังไปหลงบูชาตัวกูอยู่ ยังมีตัวกูเสวยสุข-เสวยทุกข์
อย่างนั้นอย่างนี้ไปตามเรื่อง
ไม่หยุดไม่สิ้นสุดแห่งการปรุงแต่ง
ตัวกูเป็นผลแห่งการปรุงแต่งอย่างโง่เขลาที่สุด ”

ตัณหา อูปาทาน. ตัวกูเกิดวันหนึ่งไม่รู้จักที่สิบครั้งที่ร้อยครั้งที่พัน
ครั้ง ใจที่หนึ่งก็มีตัวกูเกิดที่หนึ่ง ใจที่หนึ่งมันเกิดตัณหาที่หนึ่ง
มันเกิดอูปาทานที่หนึ่ง เกิดตัวกูที่หนึ่ง.

...

ที่นี้ อย่าโง่ หรือถ้าพูดให้ถูกกว่านั้นอีกก็ อย่ามีกิเลส
พอมีกิเลสกันที่ตัวกูก็เกิดมาครั้งหนึ่งแล้ว; ไม่มีกิเลสตัวกูก็ไม่เกิด.
นี่ถ้ามีตัวกูก็รู้เถอะว่ามันมีกิเลสแล้ว มันมีตัณหาอูปาทานแล้ว
อย่าไปตีใจกับมัน; พยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อเลิกละตัวกู
เพื่อลดตัวกู เพื่อลดความเห็นแก่ตัว ลดความเห็นแก่ตัวเถิด,
แล้วท่านจะมีความเยือกเย็น ปรกติ สงบ ร่าจิบ ขึ้นมาในจิตใจ
แม้แต่ชีวิตก็ไม่เอามายึดถือถือว่าเป็นตัวกู – เป็นของกู. ชีวิตก็เป็น

ของธรรมชาตินั้น มีสติปัญญาอยู่ในชีวิตนั้นจัดการให้ถูก
ก็แล้วกัน อย่าให้ชีวิตเป็นทุกข์ อย่าเอามาเป็นตัวกุญแจ มันเพิ่ม
ปัญหา.

สะสมสติปัญญาความรู้ให้มากขึ้น โดยศีลก็ได้ สมาธิ
ก็ได้ ปัญญาก็ได้ วิปัสสนาก็ได้, จนในที่สุดก็เห็นความจริงของ
ใจตัวกู รู้จักตัวกู ว่าเป็นสิ่งตรงกันข้ามกับความสงบ ไม่มีความ
สงบสุขเพราะมีตัวกู. ก็ป้องกันไม่ให้มันเกิด ตัดต้นเหตุควบคุม
ที่ต้นเหตุไม่ให้มันเกิด คือไม่ไปหลงทางอายตนะ นับตั้งแต่ว่า
ไม่หลงว่าตัวกู; ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ก็เป็นเรื่องตา หู จมูก
ลิ้น กาย ใจ ไม่ใช่ตัวกู; มีขนาดนิ้วก็ไม่ใช่มีขนาดกู ไม่ต้องมี
ตัวกู ไม่ต้องมีตัวกู; จิตก็เกลียดจากตัวกู ความทุกข์ก็อยู่ไม่ได้
เพราะมันไม่มีที่ตั้ง. ถ้ามีที่ตั้งแล้วตัวกูมันก็เกิด : ตัวกูดี ตัวกู
สวยบ้าง ตัวกูเลว ตัวกูสกปรก ตัวกูไม่สวย ดี - ชั่ว บุญ - บาป
สุข - ทุกข์ มันยุ่งไปหมด. พอไม่มีตัวกูมันหยุดหมด บุญ - บาป
สุข - ทุกข์ อะไรหยุดหมดเลย; ถ้ามันไม่มีตัวกู มันเป็นนิพพาน
เป็นนิพพาน.

ถ้ายังรักตัวกูอยู่ที่เอา ก็อย่าพูดถึงนิพพานกันดีกว่า; ถ้า
ต้องการจะพูดถึงนิพพานก็โยนตัวกูทิ้งไปเถิด อย่าเอาไว้ให้ตัวกู
บวกรหรือตัวกูลบ ตัวกูที่น่าปรารถนาหรือตัวกูที่ไม่น่าปรารถนา
อย่าเอาไว้เลย อย่าเอาไว้ทั้งสองอย่าง. นี่เหนือดี - เหนือชั่ว เหนือ

บุญ - เหนือบาป เหนือสุข - เหนือทุกข์ เหนือสวรรค์ - เหนือ
นรก เหนือไปหมดทุก ๆ คู่ เพราะว่าหมดตัวกู ไม่มีที่ตั้งที่อาศัย
ตัวกูก็ไม่เกิด. ถ้ายังยึดติดอยู่ในความเป็นบวก - เป็นลบ ว่าสุข
หรือทุกข์ มันก็ต้องมีตัวกูเกิดเรื่อยไป, ถ้าสุขก็เช่นนั้นเอง ทุกข์ก็
เช่นนั้นเอง จะไม่บูชาสุขหรือไปหลงเกลียดทุกข์ให้มันยุ่ง; หยุด
เย็น หยุดสงบ หยุดตรงกลาง. *นี่ชีวิตนี้จะเย็น ชีวิตนี้จะไม่กัด
เจ้าของ* ชีวิตนี้จะไม่กัดเจ้าของ. พอเจ้าของงมีตัวกูขึ้นมา ชีวิต
นี้ก็กัดเจ้าของแหละ สรรพัตถ์อย่างที่มีมันจะกัด, แล้วจะไปโทษใคร
จะไปโทษครูบาอาจารย์ ฆีสงาทเวดดาที่ไหน มันไม่ถูก เพราะว่า
มันสร้างขึ้นมาเอง.

...

เอาละเป็นอันว่าวันนี้ก็ได้ถึงพูดเรื่องที่สำคัญที่สุด ที่เป็น
หัวใจของพระพุทธศาสนา คือตัวกูที่ท่านรู้จัก หรือตัวกูที่ท่าน
ไม่รู้จัก; แล้วตัวกูที่รู้จักก็ค่อย ๆ ลดไป หนีหน้าไป ถ้าไม่รู้จักมัน
ก็เจริญอกงามขึ้น. ขอให้ตรวจดูตรวจจสอบดู แล้วก็รู้ว่าตัวกู
ของเรามันมีที่มากน้อย เข้มข้นก็มากน้อย เบาบางก็มากน้อย;
แล้วก็มีสติสัมปชัญญะอย่าให้โอกาสให้มันเกิด.

มันก็มีที่มันจะเกิด ได้รับอารมณ์ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย
ใจ จะเกิดในทางบวกก็ตาม จะเกิดในทางลบก็ตาม; ไม่ให้
มันเกิด ไม่ให้มันเกิด. มันก็ไม่มีปัญหา มันก็ไม่ยุ่งยาก ไม่เป็น

นรก - ไม่เป็นสวรรค์ ไม่เป็นทั้งนรก - ไม่เป็นทั้งสวรรค์, ไม่ยุ่ง ไม่ยุ่งยากลำบาก หมดยุคของตัวกู.

แต่แล้วก็มีมันก็ต้องลำบากบ้างในการที่จะกำจัดตัวกู. นี่มันเป็นเรื่องใหญ่โตมากนะ ต้องฉลาดหรือต้องมีอะไรมากพอ จะทำเล่นเหมือนของเด็กเล่นนี่มันไม่ได้นะ; มันต้องทำจริง ด้วยของจริง อะไรที่จริง ๆ ยิ่งสูงสุดเท่าไรก็ยิ่งดี มีความจริง ถึงระดับสูงสุดแล้วมันก็เท็จไม่ได้ หลอกหลงไม่ได้ โงกไม่ได้ ผิดตัวนี้ก็ไม่มีอีกต่อไป.

...

ตัวกู ตัวกู มันเป็นตัวกูเสียเอง แล้วมันก็ไม่รู้, แล้วมันเป็นผู้ทำลาย เป็นอันตราย เป็นศัตรูเสียเอง, แล้วมันก็ไม่ยอมรับ, แล้วคนก็รัก รัก ไม่ยอมปล่อย; พุดอย่างสมมติ มันก็เอาใส่ใจไปด้วย เอาใส่ข้างใจไปด้วย ไปเกิดกันใหม่มีตัวกูอีกก็ได้, จะเป็นตัวกูปลอมหรือตัวกูจริง ตัวกูที่ไหนก็ตามมันใส่ข้างใจไปด้วย ไปมีกันใหม่อีก ไม่ยอมสละไม่ยอมปล่อย มันก็ได้เรียกว่าวนเวียนท่องเที่ยวไป. ถ้าไม่มีตัวกู อะไรมันจะท่องเที่ยวล่ะ คิดดู, ถ้าไม่มีตัวกู อะไรจะไปนรก อะไรจะไปสวรรค์; มันก็ไม่มีเพราะมันไม่มีตัวกูที่จะไป ไม่ไปไม่มาแล้วมันไม่หยุดอยู่ที่ไหน เพราะมันว่าง ว่าง ว่างจากตัวกู.

เอาละเวลามันพอกันที สมควรแก่เวลาว่าตัวกูที่ท่านยังไม่รู้จัก แล้วจะเป็นตัวกูที่ท่านกำลังหลงรักหลงพอใจแล้วกันชูกากันอยู่ รู้จักกันเสียเถิด แล้วก็ไล่ ไล่ ไปว่านี่ไม่คบแล้วเวีย เพื่อให้หมดปัญหา มีความสงบเย็นเป็นนิพพานเข้ามา.

สมควรแก่เวลาแล้ว ขอยุติการบรรยาย เปิดโอกาสให้พระคุณเจ้า สวดบทบาลีคณสาธยาย อยู่ในการส่งเสริมกำลังใจในการที่จะปฏิบัติธรรมะ เพื่อขับไล่ตัวกูให้เตลิดไปอย่าให้เกิดขึ้นอีก, ขอนิมนต์.

ตัวอย่าง เพื่อเกิด

- ๑ เมื่อเราคิดเงิน เรือก่อน จึงรู้ถึง "เงิน"
 - เงินนั้นอะไร เรือก่อน จึงรู้ถึง
- ๒ เมื่อถูกถาม รู้จักเงิน เรือก่อน จึง "ถูกถาม"
 - ถามถึงเงินนั้น ปรารถนา มาจากถามเงิน
- * ๓ ความรู้ "ถูกถาม" เกิดขึ้นระลอกหนึ่งแล้ว
 - ก็เลย ไม่ จึงเขียน "ถูก" ที่สุด.
- ๔ เมื่อสิ้นรู้ถึง ๑ รอบแล้ว จึงเกิด
 - "ถูก" ผู้รอบ; จะ เกิดก่อนไม่ได้!
- ๕ เมื่อรู้ถึง ๒ รอบแล้ว จึงเกิด "ถูก" ผู้รอบ;
 - จะ เกิดไว้ก่อนไม่ได้, ไม่ อจ.
- ๖ "ถูก" มีชีวิต, ต้องเกิดตามออกแล้ว
 - ก่อน จึง จะเกิด "ถูก" จ=!
- ๗ "ถูก" แล้ว มีชีวิต เพราะ มี "ถูก" ได้แล้ว
 - แล้ว.
- ๘ "ถูก" จะ "แล้ว..." เกิด จากความ ออกอื่น
 - รวม จน ถึงที่สุด, มีก่อนออกไม่ได้
- ๙ จะ มีชีวิตเกิด "ถูก" ต้อง ไม่เกิด ตามหา
 - แต่ จะ ออก, มีชีวิตตามหาที่ ออก
- ๑๐ "ถูก" โดย "ถูก" เป็นเพียง มาหา ^{1-พบ} _{2-พบ} ที่ไหน ออกตาม
 - ที่นั่น ^{1-พบ} _{2-พบ}
- ๑๑ "ถูก" นี้ แล้วเกิด & 1=2= เป็นเพียง มาหา
 - เป็น Product ของ ตักมา-ออกมา.

Thomas Schuster

ตัวถูก ที่เป็น เฉลยของ ๒๒๒.

- ๑) แทนที่ ตัวถูก, 1๒ = 3๖ (๓*๓*๓) หรือ 1๒ = ๒๗ (๓*๓*๓)
- ๒) ถ้า ตัวถูกเป็น "๒๒๒" เป็น ตัวถูก
ตัวถูก เป็น ตัวถูก, ๑๒ = ๒๓ (๒*๒*๒)
- ๓) ตัวถูก ๑๒ = ๒๗ (๓*๓*๓)
เพราะ ๑๒ = ๒๗ (๓*๓*๓) ตัวถูก
- ๔) ตัวถูก ๑๒ = ๒๗ (๓*๓*๓)
ตัวถูก ๑๒ = ๒๗ (๓*๓*๓) ตัวถูก
- ๕) ตัวถูก ๑๒ = ๒๗ (๓*๓*๓)
ตัวถูก ๑๒ = ๒๗ (๓*๓*๓) ตัวถูก

Dr. Phomphorn

ชีวิตที่ปลื้ม
ชีวิตที่ นึกถึง
ชีวิตที่ สรรค์สร้าง

อนุทิน ๒๕๖๕

พจนานุกรมศัพท์
การแพทย์

พุทธศตวรรษ ๑๐๐ ปี
๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ - ๒๕๕๕

“...ทำประโยชน์ตน ในที่นี้หมายถึง
การประพฤติปฏิบัติธรรม
ในทางจิตของตนให้สูงยิ่งขึ้น
จนกระทั่งถอนกิเลสทั้งหลายทั้งปวง
ออกเสียจากสันดานได้
นี้ได้ชื่อว่า มีประโยชน์ตนอันทำเสร็จแล้ว
มีประโยชน์ตนอันได้รับแล้ว
ต่อเนั้นไปก็สามารถจะทำประโยชน์ผู้อื่น
ได้อย่างสูงสุดด้วยกัน
คือสามารถทำบุคคลทั้งหลาย
ให้ได้รับประโยชน์อย่างยิ่ง
ชนิดที่ตนไม่อาจจะทำให้เขาได้รับได้
ในเมื่อตนยังไม่ได้ทำประโยชน์ตนเสียก่อน...”

พุทธทาส อินทปัญโญ